

MARCOS

Ran ho ma'da'yo bi 'yo't' ra Marcos

Nu ra Xuua Nxixyaq bi ma mi ts'ut'ho da zoh ra Hmu

¹ Ja ua rá mbudi ran ho ma'da'yo nangue'a ra Jesucristo, rá Ts'unt'ua Oja.

² Bin ja a mán t'o't'i 'bua maya'bua bu ja rá sœcuq Oja 'bua mí 'yena:

Nugä ga pœhn'na n'da mam 'behni dim 'bet'o bu gni mba.

Nu'a da xih yu ja'i da dœp'e'e, bi 'yemp'a rá Ts'unt'ua.

³ Ne'a ra pœngahyaq Isaías bi ma nguehna rám 'behni 'bua mí 'yena ngue:

N'da ra ja'i din yaq nts'edi bu ja ra dapo ngue da 'yena:

“Damin sähu ga simhbu ra hmu mi ts'ut'ho da zœcuq, Dami hoc ni mbuihu ga tœmhbu xan ho,” da 'yên a mam 'behni, i ên Oja, bi 'yên'a ra Isaías.

⁴ Ne gue'a ra Xuua bi 'yot' ran xixyaq bu ja ra dapo bi man Oja maya'bua. Nu ra Xuua bi xih yu ja'i din xixyaq to'o di päh yün 'yomfœni ne da mba ma punbi yä ts'oqui buya.

⁵ Gätho yu ja'i mi 'bueu ra xœqui Judea, neue ra dahnihni Jerusalén, bi zœm bu i ot' ran xixyaq ra Xuua. Ne nu'ua 'da bi päh yün 'yomfœni ne bi mam buya ngue hingui ho 'be'a xí 'yot'e. Ne bi mba ma xixyaba bu ja ra dæthe Jordán u buya.

⁶ Nu ra Xuua mí he n'da ra mbapahni án t'òt'e ngue yú xingu yu camello ne mi ja rán güt'i ra xifani. Ne hønt'ü yu t'axi nán sihme ne ra t'afi t'asa dapo.

⁷ Ne bi 'yena:

—Ba epü n'da man'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí sücä tengu a.

⁸ Nugä xtá xixyá ahü nangu ra dehe thoho, pe nu'a di 'da'ahü rá Hogandahi Ojä, bi 'yemb yu jä'i a ra Xuua.

Bi mba ma xixyabi ra Jesús

⁹ Ne nu yu pa bi 'yöt' ran xixyá ra Xuua, bi nexpu ra hnini Nazaret ra Jesús, ngue ra xequi Galilea. Ne bi zöm bü ra Jesús bin xixyá'a büya bü ja ra dæthe Jordán. Gue'a ra Xuua bi 'yöt' ran xixyá.

¹⁰ Ne nu'bü mí bõxpu ja ra dehe büya 'bex bi nu bi xoh mahets'i ne bá çah rá Hogandahi Ojä, tengu n'da ra t'azü, bi zõpu 'bäh ra Jesús.

¹¹ Ne bi t'ø a n'da ra nde mahets'i bi 'yena:

—Ma Ts'ünt'ü i, dadí huçc'i i ne dín numanho i, bi 'yæn a ra nde.

Nu ra Jesús bi ts'äp rá mbüi bü ma'ueni

¹² Ne nubüya nu rá Hogandahi Ojä 'bex bi bænbi da mba bü ma'ueni a ra Jesús.

¹³ Ne nyote pa bim 'büpu ne nyote xui. Ne nu ra zïthu ra Satanás bi zäp rá mbüi a ra Jesús gätho yu pa bim 'büpu, ne mí 'bühmbü bü yu zate. Pe bi mbäx'ü yüm 'behni Ojä mahets'i a ra Jesús 'bε'a gä bi nu bü.

Nu ra Jesús bi d'ü mi bi man a rá m hma bü ja yu hnini

14 Ya xí jot'a fädi ra Xuua Nxixya 'b_u mi bøm b_u ra Jesús b_u ra xequi Judea, bi mba b_u Galilea. Ne bi mam b_u ran ho ma'da'yo ngue 'b_uep_u dí manda rá ts'edi Oja n'da.

15 Ne bi 'y_umb y_u ja'i:

—Mi ts'atho da zøn ra pa di manda ua rá ts'edi Oja, dami päh nin 'yomf_uni_u, damin unse_u di manda ah_u Oja 'dahma din ja ah_u ra te ma'da'yo. Gue'a bi man a ra Jesús 'b_u mí 'y_ump'_u y_u ja'i.

Ra Jesús bi zohni goho y_u mbahua

16 N'da ra pa mi 'yo b_u a ra Jesús b_u ndenda_udehe t'ẽmbi Galilea. Ne nub_uya bi nu a ra Simón n'youi rán 'yoh_u i Andrés a, mi enxit'a b_u ja ra d_udehe _u, ngue yú 'b_ufi y_u mbahua _u.

17 Ra Jesús bi 'y_ump'_u:

—Ba tengau_u ga ja aui gui xihmi y_u ja'i da 'y_uc'y_uigui tengu thoho b_u gní theui y_u hu_u ngub_u guí øt'ui, bi 'y_ump'_u.

18 'Bex bi hyep_u yú xit'a b_uya ne bi d_unni.

19 Ne xø bi thogui bin 'yo mi ts'_u ne bi nu a ra Jacobo n'youi rán 'yoh_u i Xuua a, gätho _u yoho yú ts'ant'_u ra Zebedeo _u. Mi hub_u ja yú mbosa _u, midi hoc yú xit'a.

20 Ne xø bi xifi da d_un'd_u. 'Bex bi d_un'd_u b_uya bi zop_u rá ta b_u ja ra mbosa _u b_uya ne yú mb_ufi.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zĩthu

21 Ne nub_uya nu ra Jesús bi ya_uth_u b_u ja ra hnini Capernaum _u xí t_unni. Nu ra pa ran säya mí c_ur_u ja ra nij_u ne mi xänba b_u y_u ja'i.

22 Ne nu'_u b_uya, emme bi hyonya thoho 'b_u mí 'yø a bi man ra Jesús, nguetho bi xänbi x_un ho ne

hinga ngub_u mí man _u ma xänbate sehe ngue dy_u israelhe, dyá judíohe. 'Bex gue bi badi ja rán t'edi ra Jesús.

23 Nε mi 'b_u n'da ran 'yoh_u n'youi ra zithu nε nts'edi bi mbah p_uya, bi 'yεna:

24 —'Be'a gui nde gui 'yørcahe grá Jesús, grá mengu Nazaret. Ha gui juaje ya. Dí p_udi gue'e rá Thahni i Oj_u gue x_un hotho, bi 'yεna.

25 Pε nu ra Jesús bi d_umhy_u ra zithu, bi 'yεmbi:

—Daman hε, dami p_um b_u ja rá mb_ui na ran 'yoh_u, bi 'yεmbi.

26 Nu ra zithu b_uya nts'edi bi hu_u'ts'a ran 'yoh_u, nts'edi bi mbafi, nε bi b_um b_uya.

27 Gätho bi hyonya thoho _u 'b_u nε bin 'yεmzεhe _u:

—'Be'a nam b_un'a dí nuh_u ya. 'Be'a ni 'da'yonxädi na, nguetho i ja rán t'edi na i sah y_u zithu nε i su _u, bin 'yεmzεhe _u.

28 Nε 'bexque 'dahmantho bi hmam b_u gätho ra häi Galilea 'be'a bi 'y_ut'a ra Jesús.

Bi hoc'a rá suto ra Simón a ra Jesús

29 Nu'b_u mi b_um b_u ja ra nij_u a ra Jesús bi mbähä ra Simón, nε ra Andrés, nε ra Jacobo, nε ra Xuua. Bi z_umhb_u b_u rá ngu ra Simón.

30 Nε nu'a rá suto ra Simón 'bεm b_u rá oi, i hεmb ra pa. Nε bi si a ra Jesús.

31 Nε bi nu b_u i 'bεn'a ra xisu b_uya, bi bεnba rá 'yε nε bi xots'i. 'Bex bi b_un a ra pa, hin har_u x_un'_u, nε 'bex bi zä bi hoc y_un sihme b_uya.

Ra Jesús bi hoqui x_un ngu y_u hyεnni

32 Nε nu'b_u mí y_uh ra hyadi gätho _u mi _u bá ts'inba a ra Jesús b_u mi 'b_ui, nε _u min 'yoh_u ra zĩthu bá ts'inbi.

33 Bim pɛti b_u ja ra goxthi gätho y_u ja' i 'b_up_u ja ra hnini.

34 Gätho na ngu y_u hyɛnni bi hoqui, nε bi hyønb_a thi y_u zĩthu min 'yoh_u _u 'da. Nε nu y_u zĩthu, ɛmmε mi ndehma da ma to'o a ra Jesús, pε nu ra Jesús him bi japi din ya _u.

Nu ra Jesús bi xänba y_u ja' i b_u ra xεqui Galilea

35 Nε nu'b_u mi ts'utho da hyax b_uya, bi ndants'a ra Jesús bi bøm b_u ja ra hnini, bi mba b_u ma'ueni bin yaui Oja.

36 Nε nu'b_u mi hyats'i x_un ho b_uya, bi mba ra Simón da hyoni, nε' _u mi'da mi 'b_uhmb_u bi mbähä da hyomhb_u ra Jesús.

37 Pε nu'b_u mí dɪm b_uya, bi 'yɛmbi:

—Mbähä b_u ja ra ngu nguetho gätho y_u ja' i hon'a b_u mahøn'a, bi 'yɛmbi.

38 —Hin'na, pε man'da x_un ho 'b_u ga mbähä b_u ja mi'da y_u hnini, nεp_u ga mangä b_u mam hmam b_u, nguetho gue'a bá ɛcä ua a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

39 'Bex bi mbähä b_uya, bin 'yo gätho ra häi Galilea, bi man rá_m hman Oja b_u ja y_u nijä nε bi hyøn'a thi y_u zĩthu mín 'yoh_u 'da y_u ja' i b_u bi thogui.

Bi hoc'a n'da ran 'yoh_u mi hɛmb ra t'axca'ya

40 Nε bi zøm b_u n'da ran 'yoh_u b_u 'bäh ra Jesús, i hɛmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu, bi 'yáp ra mate, bi 'yɛna:

—Nu'b_u ni pähä da zä gui hogui ts'_u, bi 'yɛmbi.

41 Bin yeh rá mb_ui ra Jesús, bi dä'a ra hyɛnni, nε bi 'yɛmb b_uya:

—I jagä ra pähä da yän'a ya, bi 'yɛmbi.

42 'Bex bim 'bɛ'ɥ yɥ 'ya mi hɛmbi.

43-44 Nu ra Jesús bɥya, nts'ɛdi bi hɛɕpi nɛ bi 'yɛmbi:

—Nuya, njon gui xifi 'bɛ'a dá øt'e'e. Ni mba, bán 'yupɥ 'bɥh ra mbâjâ, gui un bɥ n'da ra 'bøts'e i man rán t'ɛdi ra Moisés da hyaxpɥ n'da 'bɥ ya bi yän ra t'axca'ya, nɛ da fâh bɥya ngue bi zä i, bi 'yɛmbi.

Nɛ bi xifi da mba bɥya.

45 Pɛ nu ran 'yohɥ 'bɥ mi bøm bɥ bi mbædi ɛmmɛ mma. Nɛ bi xih yɥ jâ'i 'bɛ'a xí t'ørpe. Jannangue'a nu ra Jesús ya him bi zä da yɥpɥ ja yɥ hnini nɛ 'yotho bɥ ma'ueni nguetho ɛmmɛ bi muns yɥ jâ'i 'bɥ i cɥpɥ ja ra hnini. Pɛ guehma xɥn ngu yɥ jâ'i mi zøm bɥ hapɥ mi 'yo ngue høn bɥ go hapɥ ní nɛts'i.

2

Bi hoc'a n'da ra jâ'i mi ts'a rá jâ'i

1 Nu'bɥ mi tho i ts'ɥ 'da yɥ pa bi yɥt mahøn'a bɥ Capernaum ra Jesús. Nu'bɥ mí 'yøh yɥ jâ'i ngue 'bɥpɥ ja ra ngu,

2 'bexque xɥn ngu bi zøm bɥ yɥ jâ'i gue'bɥ go mi yupɥ mbo ra ngu nɛpɥ thi. Nu ra Jesús bɥya, bi xih rá m hman Oja ɥ yɥ jâ'i.

3 Nɛ nubɥya, bi zøm bɥ 'da yän 'yohɥ i tu n'da ra hyɛnni ngue mí ts'a rá jâ'i. Goho ma 'yohɥ ɥ yän dute.

4 Nɛ hingui sä da thopɥ 'bɥh ra Jesús nguetho mi dɥ bɥ yɥ jâ'i. Janangue'a bi xø'ts'a n'da xɛqui ra 'bet'e, bi çamp'ɥ a ra hyɛnni con rá 'beza.

5 'Bex bi bäh ra Jesús ngue mi pɥ ɥ ngue i jase rá ts'ɛdi, nɛ bi 'yɛmp'a ra hyɛnni bɥya:

—Nu'i, n'yø, ni ts'oqui ya xəm pun'ni i, bi 'yɛmbi.

⁶ Nε nu'ɯ 'da yɯ xänbate niǰa, mi hupɯ. Nε nu'bɯ mí 'yø'a 'bɛ'a i man ra Jesús,

⁷ bi 'yɛnsɛ mbo yú mbɯi n'da ngu n'da: “Xina, hanja ni man na tengu na. Pɛ hingui numansu Oǰa na, njo'o n'da ra ja'i da zä di punba yú ts'oqui n'da, hinda hønt'a Oǰa,” bi 'yɛnsɛ yú mbɯi ɯ.

⁸ Pɛ nu ra Jesús 'bexque bi bətho 'bɛ'a mbɛn ɯ, nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

—Hanja ngubɯ guím bɛmhɯ mbo ni mbɯihɯ.

⁹ Ha guím bɛmhɯ ngue nte ni mba tho a dá xicä na ran 'yohɯ ngue rá ts'oqui ya xəm punbi. Ha guím bɛmhɯ man'da xquí pəhmbɯ ngue i ja ma ts'ɛdi 'bɯ ga xifi da ndants'i, da gəx rá fidi din 'yo.

¹⁰ Pɛ nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga ut'ahɯ ya i ja man t'ɛdi ua ja ra häi ngue ga punba yú ts'oqui n'da ra ja'i, jannangue'a ga japi din 'yo na ran 'yohɯ ya, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nε nubɯya, bi 'yɛmp'a mí ts'a rá ja'i:

¹¹ —Nu'i, dí xi i, ndants'i, cəx ni fidi, ni mba ni ngu, bi 'yɛmbi.

¹² Nubɯya, 'bex bi ndants'i, bi gəx rá fidi, bi bøm bɯ i ja ra ngu. Nε bi nu ɯ gätho mi 'bupɯ. Nε bi hyonya thoho ɯ. Jannangue a bi 'yɛspa Oǰa ɯ bɯya nɛ bi 'yɛn ɯ:

—Njəm'bɯ xtá nuhɯ tengu a bin ja ya, bi 'yɛn ɯ.

Nu ra Leví 'bex bi dɛn'na ra Jesús

¹³ M'bejua bɯya xø bi mba mahøn'a bɯ ja ra ndendədehe a ra Jesús. Nε mi søm bɯ yə ja'i nɛ mi xänba bɯ ɯ.

14 Nu'bu mi thopu 'bu a ra Leví, i hupu ja rá mɛxa gue'a ra hyaçahäi a. Nu'a ra Leví rá ts'unt'u ra Alfeo a. Nu ra Jesús buya bi 'yɛmbi:

—Ba tɛngui.

'Bex bi ndants'a ra Leví buya, bi dɛnni.

Jesús bin sihmɛhu yu ts'om'bäi

15 Ne bin sihmɛhu ra Jesús ne yú xädi bu ja rá ngu a ra Leví. 'Darpu bin sihmɛhu 'da yu ziyate hyaçahäi ne mi'da yu ts'om'bäi. Xun ngu mi 'buru nguetho xun ngu u ya xí 'yɛc'yɛi a.

16 Ne nu'u 'da ma xänbatehe bu nija, yu fariseo u, ne nu'bu mi nu ra Jesús ne yú xädi sihmɛhu u yu ziyate hyaçahäi ne yu ts'om'bäi ne bi 'yɛmp'u yú xädi ra Jesús:

—Hanja ngubu øt' ni Hmuhu. Hingui ho øt'a ngue i sihmɛhu yu ziyate hyaçahäi ne yu ts'om'bäi, bi 'yɛn u.

17 Nu'bu mí 'yøh ra Jesús 'bɛ'a bi man u, bi 'yɛmp'u:

—Nu'u im bɛnɛɛ xun zaqui hingui honi to'o da mbäts'i, hinda hønt'u i paɛɛ in zäman'u i honi to'o da mbäx u. Ne nugä bá ɛcä ga fäx u i paɛdi ja yú ts'oqui, him bá ɛcä ga fäx u im bɛnɛɛ yu hocja'i, bi 'yɛn a ra Jesús.

Ran t'änni nangue u ɛ't' yün sihme

18 Nu'u yú xädi ra Xuua Nxixya ne yú xädi yu fariseo mí ɛ't' yün sihme u. Ne bi zøm bu u 'da bu mí 'buu ra Jesús ngue bi 'yänni ne bi 'yɛmbi:

—Hanja hingui ɛ't' yün sihme u ni xädi ne i ɛ't' yün sihme u yú xädi ra Xuua ne yú xädi yu fariseo, bi 'yɛn u.

19 Ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ngue ran th̄ati 'b̄u mi d̄at'ɥ, bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'ɥ i 'b̄uɥ ja ran th̄ati hin da du yú mb̄ui nguetho 'b̄uɥ a ran 'yoh̄u din th̄ati. Hin da 'yɛna ngue hin din sihmɛ ɥ.

20 Pɛ da z̄on ra ora da ts'ispa a ran 'yoh̄u nɛ ja da 'yɛ't' ȳn sihmɛ b̄uya, bi 'yɛn a ra Jesús.

21 Nɛ nu'a din x̄ä ɥ ma x̄ädigä hin da b̄omanho 'b̄u nɛ'a ra nyomhma da dɛn ya, tengu thoho ra naxca 'b̄ø't'e hin da z̄ä di 'b̄ø't'a ra 'ya'b̄ø't'e nguetho da xɛ thoho mah̄on'a.

22 Nɛ ngutho a ra vino ma'da'yo hin da z̄ä da sirp̄u ja ra 'yambot'asɛi nguetho nu'a ra vino ma'da'yo da d̄an 'b̄u da sirp̄u nɛ dim f̄än a ra vino b̄uya, ḡätho 'da d̄ín ts'ontho b̄uya. Nu'a ra vino ma'da'yo i pa ns'i't'i b̄u ja ȳu mbot'asɛi ma'da'yo, pi 'yɛn'a ra Jesús 'b̄u mí d̄ädi.

Bi t'ɛmbi i øt' ra 'bɛfi ɥ yú xädi ra Jesús a ra pa ran ts'äya

23 Nɛ nu'a ra pa ran ts'äya bi mb̄ähä yú xädi ra Jesús, bi thop̄u ja n'da rá hūahi ȳu trigo. Nu yú xädi b̄uya i toc ȳu trigo b̄u bi thogui.

24 Nu ȳu fariseo bi nu 'bɛ'a bi 'yøt'ɥ yú xädi ra Jesús nɛ bi t'ɛmp'a ra Jesús b̄uya:

—Hanja ngub̄u i øt'ɥ ni x̄ädiɥ ya nɛ i ma man t'ɛdiɥ hin dam pɛhmb̄u a ra pa ran ts'äya, bi 'yɛn'ɥ ȳu fariseo.

25 Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Ha hin guí nu b̄u ni s̄ocuaɥ ngue nɛ ra David bi mb̄esta rán t'ɛdi Oj̄a 'b̄u n'dand̄i 'b̄u min tumanthuhu b̄u bin 'yo nɛ ɥ min 'yoh̄u.

²⁶ Janangue'a bi yærpɛ ja rá ngu Oja nɛ bi zihɛ bɛ yɛ 'bɔxthuhmɛ. Pɛ him mi sä xtán zi ɛ nɛ hɔnt'ɛ yɛ mbäjä i sä da zi ɛ. Nɛ nu ra Abiatar, ra hmumbäjä bɛ a, bi 'yɛmp'ɛ.

²⁷ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Í ts'än'na ra pa ran ts'äya nguetho bi ndep yɛ jä'i hin ɛ din ɛnbi, hin í ts'änni ngue da mba nts'upi.

²⁸ Nɛ nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, drá hmugä nɛ i ja man t'ɛdi gam mangä 'bɛ'a da 'yøt' yɛ jä'i ra pa ran ts'äya, bi 'yɛn a ra Jesús.

3

Bi hoc'a n'da ran 'yohɛ him mi sä di juən rá 'yɛ

¹ Nɛ nu ra Jesús bɛya bi yærpɛ ja ra nijä mahøn'a. Nɛ mí 'bɛpɛ n'da ran 'yohɛ him mi sä di juən rá 'yɛ.

² Nɛ mi 'bɛpɛ 'da di ɔxtho ra Jesús 'bɛ di hocpa rá 'yɛ ran 'yohɛ. Nɛ nu 'bɛ da nu di hocpi di yəp pɛya nguetho ra pa ran ts'äya a.

³ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'a ran 'yohɛ:

—Ndants'i, gam 'bähmɛ made i 'bɛh yɛ jä'i, bi 'yɛmbi.

⁴ Nɛ nubɛya, bi 'yän'dɛ 'bɛpɛ nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Dami xijɛ ya 'bɛ'a xɛn ho da t'øt' 'bɛ ra pa ran ts'äya. Ha da t'øt'a n'da ran ho uague da t'øt'a n'da ran ts'o. Ha xɛn ho 'bɛ da yənba rá te rá mijä'iui n'da, uague xɛn ho 'bɛ da hyəcpa rá te rá mijä'iui n'da.

Pɛ nu'ɛ hin'yɛ 'bɛ'a sä dí dɔti.

⁵ Nu ra Jesús bi hyanman'ɛ yɛ jä'i bɛya nɛ bi zøt rá mbɛi nguetho hin'yɛ ran hocjä'i ɛ. Nubɛya bi 'yɛmp'a mi ɛ rá 'yɛ:

—Dami juən ni 'yɛ.

Ne 'bex bi juan rá 'ye baya, bi gomanho.

⁶ Bi bøn yu fariseo baya ne in cue. Bin yahu mahon'a u yán saihu ngue mi ten ra Herodes, ne mi hon u 'beru dí hyo a ra Jesús.

Xun ngu yu ja'i bim peti bu ja ra dadehe mahon'a

⁷ Nu ra Jesús bi 'uegue bi mbähä yú xädi bu ja ra dadehe ne xun ngu yu ja'i mi 'beru ra häi Galilea bi denthoho.

⁸ Ne u yu mengu bu ja ra häi Judea, neru ra hnini Jerusalén, neru ra häi Idumea, neru 'danguadi ra Jordán, neru ra xequi Tiro ne Sidón, bi 'yø u 'be'a gätho bi 'yøt'a ra Jesús. Janangue a gätho bi zøm bu mi 'bu a.

⁹ Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u yú xädi:

—Damin sähu, gui jomhu n'da ra t'umbosa nu ja ra dehe, bi 'yemp'u.

Ngubu bi xifi nguetho i nu man'da man'da ní zontho yu ja'i ne nu'bu bin du bu yu ja'i da hyuxru ja ra mbosa ra Jesús baya.

¹⁰ Nguetho ya xí hoqui xun ngu yu hyenni, janangue a din tonthoho u yun zäman'u in nde da benba rá pahni ra Jesús ngue mi pa u, hontho ga thärpa thoho rá pahni 'bex gue da yangui, mi en'u.

¹¹ Ne nu'u min 'yohu ra zithu bin danyahmu bu 'buh ra Jesús ne mbafi, en u:

—Nu'i gue'e rá Ts'ant'u i Oja, bi 'yen u.

¹² Pe nu ra Jesús nts'edi bi hεcpa u nguetho hingui ndepe gue'u yu zithu dí ba u yu ja'i gue gue'a rá Ts'ant'u Oja a.

Ra Jesús bi huahni 'de'mayoho yú xädi

13 M'bejua bɥaya bi guam bɥ ja ra nyuni a ra Jesús. Nubɥaya bi zohn'dɥ 'da yá xádi ne nu'ɥ bi mba bɥ 'bɥh ra Jesús ɥ bɥaya.

14 Ne nubɥaya bi huahn'dɥ 'de'mayoho, bi zänni din 'yohɥ ngue da zä da mbehni da xih yɥ ja'i rá m hman Oja.

15 Ne bi un yá ts'edi di hoc yɥ hyɛnni ne da hyøn a thi yɥ zɨthu n'yohɥ 'da yɥ ja'i.

16 Bi zänna ra Simón, ne bi zänbi dí huti ra Pedro a.

17 Ne ra Jacobo ne'a ra Xuua rán 'yohɥ na ra Jacobo. Gätho yoho yá ts'ant'ɥ ra Zebedeo ya. Ne bi zänba yún sospathuhu Boanerges, i nde da ma tengu n'da ra ngäni.

18 Ne'a ra Andrés bi zänni, ne ra Felipe, ne ra Bartolomé, ne ra Mateo, ne ra Tomás, ne man'da ra Jacobo ngue rá ts'ant'ɥ ra Alfeo, ne ra Tadeo, ne man'da ra Simón, t'ɛmbi ra cananista.

19 Ne ra Judas Iscariote gue'a di dä a ra Jesús. Ne nu'bɥ mí gua'a bi un yá ts'edi ɥ, bá ɛh yá ngu.

Bi t'ɛmbi in 'youi rá ts'edi ra zɨthu a ra Jesús

20 Ne xø bi zøm bɥ xɥn ngu yɥ ja'i mahøn'a xø him mi pongui din sihmɛ ts'ɥ ra Jesús ne yá xádi.

21 Nu'bɥ mí 'yø ɥ yá meni ra Jesús 'be'a gätho i øt'a, ɛmbi in gät'i, ne bá ɛ ɥ bi zøm bɥ 'bɥh ra Jesús i nde da zits'i.

22 Ne nu yɥ xänbate nija xpí 'yɛ a Jerusalén, sä ɛn ɥ n'yoi ra zɨthu ra Jesús, ne ɛn ɥ nangue rá ts'edi yá hmu ra zɨthu gue'a ní zä i høn a thi yɥ zɨthu ra Jesús, sä bi 'yɛn ɥ yɥ xänbate nija.

23 Nu'bɥ mí bɥh ra Jesús 'be'a bi man ɥ, bi zon'dɥ bɥaya ne bi xih yɥn t'uti da bɥdi hinga gue'a man ɥ. Bi 'yɛmp'ɥ:

—Hin da zä a ra zïthu din suseh_u yá minzïthuh_u, nε xti 'bεtho rá ts'edi.

24 Tengu n'da ra ts'ut'abi b_u ja ra hnini hingui sä da hyä rá ts'edi 'b_u din suseh_u u yá ja'i.

25 Nε ngutho n'da ra ngu 'darpu 'b_uhmb_u yá ts'unt' u n'da ran 'yoh_u da guase u 'b_u hinga 'dat'a im bēni.

26 Ngutho u y_u zïthu 'b_u xtín suseh_u yá hmu, xtan guase u 'b_u hinga 'dat'a im bēn' u, bi 'yēn'a ra Jesús.

27 Nε xø bi xih man'da ran t'uti nanguie 'be'a bi 'yørpa ra zïthu, bi 'yēmbi:

—Njon da zä da yørpu ja rá ngu n'da ran 'yoh_u i ja rá ts'edi gue'b_u hinga m'bet'o da thu't'i. Pε nu'b_u ya bi thu't'i, hingui hēi da thāspi 'be'a gātho i pes' p_uya, bi 'yēn a ra Jesús.

28 Pε majuāni dí xi ah_u hōnt'a go ma ts'oqui bi 'yøt' y_u ja'i da mba ma punbi 'b_u da hyon ra punbi, nε hōnt'a go ma ts'ore bi ma.

29 Pε nu' u to'o im man ra ts'ore nanguie rá Hogandāhi Oja njām'b_u da zä da mba ma punbi u, da nu ran unbi gātho y_u pa mazai, bi 'yēn a ra Jesús.

30 Ngub_u bi xih y_u xānbate nija ra Jesús nguetho bi 'yēn' u hinga gue'a rá ts'edi rá Hogandāhi Oja in 'youi ra Jesús, ngue mi hōn a thi y_u zïthu.

Ra Jesús i ēmbi rá mbe nε yān 'yoh_u u i øt' rá pähä Oja

31 Nε nub_uya bá εε rá mbe ra Jesús nε yān 'yoh_u. Pε mí 'bātho b_u thi nguetho him bi zä bi yat'a mbo. Nε bi xi u 'bāpu mbo:

—Xihmi ts' u ra Jesús ngue dín zohndähe ua thi, bi 'yēmp' u.

32 Nε nu'u 'darpu mí huhmbu ra Jesús bi 'yεmp'u buya:

—'Bāpu thi ni mbe nε nin 'yohu, i hon a i 'na.

33 Nu ra Jesús buya bi dāt'u:

—Ga xi ahu te'o a ma mbe nε man 'yohu.

34-35 Nε bi hyant'u 'darpu huhmbu buya, nε bi 'yεna:

—'Bucua ya ma mbe, nε man 'yohu, nguetho hōnt'a go te'o da 'yōrpa rá pähä Oja, gue'a man 'yohu a, nε gue'a man ju a, nε gue a ma mbe a, bi 'yεmp'bu mi dādi.

4

Ran t'uti ra mbomhmudä

1 Nε xø bi xänba yu jā'i mahøn'a bu ja ra ndendādehe a ra Jesús. Nε εmme xun ngu yu jā'i bim pētihu bu. Janangue'a bi yurbu ja ra t'ambosa bi dān i ts'u bu ja ra ndenthe. Nu yu jā'i bi gopu ndenthe buya.

2 Nu ra Jesús buya xun ngu yun t'uti bi xih yu jā'i 'bu mí xänbi, nε bi 'yεna:

3 —'Yōhmbu ts'u ran t'uti ga xi ahu ya. Nu'a n'da ra uāhi bi mba bá pon yu hmudä.

4 Nε bi zo 'da bu 'yu. Nubuya bá εh yu doja bi jua'a nts'a yu hmudä xí zo bu.

5 Nu'u mi'da yu hmudä bi zo bu ja yu ndaxnado nε ts'utho ra häi bu. Janangue'a 'bex bi bōxa n'dihi.

6 Pε nu'bu mam bá pōx ra hyadi 'bex bi 'yot'u nguetho hin hapu sä da mba yá 'yu.

7 Nu'u mi'da bi zo bu ja yu dāpo, bi bōts'e pεgue bi gom' yu dāpo, nε nte bi ndø'u.

⁸ Pɛ nu'ɯ mi'da buya bi zo bu ja ra häi xun ho. Bi bɔts'e nɛ bin te, nɛ bi ndɔgue. Nu'ɯ 'da 'däte ma'dɛt'a bi ndɔgue, nu'ɯ 'da hyäte, nu'ɯ 'da n'da ciɛnto bi ndɔgue ngue n'da 'bäi, bi 'yɛn a ra Jesús.

⁹ Nɛ xɔ bi 'yɛmp'ɯ yu ja'i:

—Hɔnt'a go to'o ja yá zagu bi 'yø a dá ma, bi 'yɛmbi.

Hanja i xih yun t'uti yu ja'i a ra Jesús

¹⁰ Nu'bu mi 'bɯschɯ 'dɛ'ma yoho yá xädi ra Jesús nɛ'ɯ mi'da yá 'yɛc'yɛi, bi xifi da xi ɯ 'bɛ'a na mbøn a ran t'uti bi ma.

¹¹ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ buya:

—Gue'ahɯ bi ja ahɯ gui pɔhmbɯ a him mam fadi mam 'bɛt'o ngue 'bɛpɯ ní manda rá ts'edi Oja. Pɛ nu'ɯ yu ja'i thoho gue'ɯ da sänba yun t'uti,

¹² madague da nu pɛ hin da 'yøpɯ masu 'bɛ'a da nu, nɛ madague da 'yøde pɛ hin da badi 'bɛ'a ní mba a, nɛ hin da bɛni di päh yá mbui ngue da hyon ra punbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Rán theui a ran t'uti a ra mbomhmudä

¹³ Nɛ xɔ bi 'yɛmp'ɯ mahøn'a:

—Nu'bu hin gui pɔhmbɯ 'bɛ'a na mbøn'a ran t'uti dá mangä, ha da zä gui pɔhmbɯ gätho mi'da ga xi ahɯ 'bu.

¹⁴ Nu'a na mbøn'a dá mangä, nu'a ra uahi que'a bá man ráh hman Oja hønɯ go hapɯ.

¹⁵ Guehya bi zo bu ja ra 'yu na mbøni bi 'yømanho ráh hman Oja ya. Pɛ nu ra zithu 'bex bi japi bi pumbɛni a ram hma bi sifi.

¹⁶ Ximangutya bi zo bu ja yu ndaxnado na mbøni bi 'yøh ram hma nɛ bin johya.

17 Pɛgue hinga gätho rá mbɛi bi bɛni. Janangue'a nu'bɛ bi nu yɛn ɛɛpi ne yɛn ɛnbi nangue rá m hman Ojɔ him bi hyät'i, 'bex gue bi zu ne bi 'uegue.

18 Ne nuya bi zo bɛ ja ra dɔpo na mbøni bi 'yømanho ram hma

19 pɛ ɛmmɛ di ho ra ximhäi ne ra mbɛti i hät'i, ne di ho da 'yøt' yú pähä zɛhɛ. Tengu'bɛ bi gomba ram hma, ne hin di japi din te yú mbɛi.

20 Pɛ nuya bi zo bɛ ja ra häi xɛn ho, na mbøni bi 'yømanho rá m hman Ojɔ, bi hyɔni, ne bin te yú mbɛi xɛn ho, ne bi xɔnt'a ram hma xɛn ho, tengutho yɛ hmudä, gue bi ndø'a 'däte ma'dɛt'a ɛ 'da, ne hyɔte ɛ 'da, ne n'da ciento ɛ 'da, bi 'yɛmp'ɛ yú xädi 'bɛ mi xifi 'bɛ'a na mbøn'a ran t'uti bi ma.

Gätho him mam fɔdi da zøni da fɔdi

21 Ne xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu'a mam hmangä nts'änni gätho yɛ ja'i da 'yøde, tengu n'da ra nyot'i nts'änni di yot'i gätho bɛ mbo ra ngu, hingan ts'änni da mba ma ɛt'i bɛ ja ra 'bihuanza o ra 'bit'ots'i.

22 Nguetho gätho 'bɛ'a him mam fɔdi da zøni da fɔdi, ne gätho 'bɛ'a him midí nequi da zøni da hnu.

23 Hønt'a go to'o ja yú zagu bi 'yø a dá ma.

24 Ne nu'a di jamansu a i øde da bɔdi xɛn ho ne Ojɔ di japi man'da xɛn ngu da zøni da bɔdi. Pɛ nu'a hin ɛ di jamansu a i øde, pɛ ne'a zi ts'ɛ mi pɔdi dim 'bɛdi, ne tengu ni t'eni gnán ɛmhɛ gue'a dí t'ɛn'nahɛ, ne man'da mbongui thoho din 'da ahɛ.

25 Din ja ahɛ tengu ram hma i ɛna: “Nu'a xɛn ngu i ja man'da xɛn ngu din t'unni pɛ nu'a ts'ɛtho i ja man'da da thɔnba a.”

Rán t'uti ra hmudä i te

26-27 Nu ra Jesús bi 'yεmp'ɥ mahø'n'a:

—Nuya di manda ua rá ts'edi Oja madague'bɥ hin di nεqui, tengu thoho n'da ra hmudä 'bɥ bi du a n'da ran 'yohɥ, madague'bɥ hingui nu hague ám bøts'e pεgue i paði da bøts'e, nte im bεntho.

28 Nguetho nu'a ra häi dí tesε yɥ thuhu a. Nu'bɥ bi mbɥdi bi bøts'e, yɥ paxi thoho, m'bejua bɥya da ndøh yú dɔxi, nε nubɥya din thɔ ɥ.

29 Nε nu ran 'yohɥ bɥya da xoqui nguetho bi zøn ra ora da 'bε'ts'i, bi 'yεn a ra Jesús. In jabɥ rá ts'edi Oja ngue di manda ua nε njongui nu hague na te.

Ran t'uti rá hmudä ra mostaza

30 Nε man'da ran t'uti bi xih yú xädi ra Jesús mahø'n'a, nε bi 'yεmp'ɥ:

—'Bεpɥ dá bεmhɥ hague di manda ua rá ts'edi Oja. Ga xi ahɥ n'da ran t'uti nangu'e'a.

31-32 In ja tengu n'da rá hmudä ra mostaza i pa m'boni, nε εmme zicue tho, εmme man'da zicue xinda gue mi'da yɥ hmudä, pε man'da i te xɥn ngu yú 'yε, xinda gue gä mi'da yɥ paxi nε xøgue sä da 'yøt' yú 'bafi yɥ doja bɥ ja yú xaha. Njabɥ rá ts'edi Oja bɥ ni nεqui ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hanja bi xih yɥn t'uti ɥ yɥ ja'i

33 Nε xɥn ngu mi'da yɥn t'uti bi xänba yɥ ja'i a ra Jesús 'bɥ mi xänbi tengu ya i hmangua, pε hønt'ɥ hingui hεi bɥ dá faði bi xifi.

34 Nε nte bi xih mi'da yɥm hma, hønt'ɥ yɥn t'uti bi xifi. Pε nu'bɥ mi 'bεsɥ yú xädi bi xih pɥya 'bε'a na mbøn'ɥ yɥn t'uti bi mam bɥ 'bɥh yɥ ja'i.

Bi xifi din hε ran dɔhi ra Jesús

35 Nu'bu mín de buya nu ra Jesús bi 'yemp'u yú xädi:

—Nuya ga thohmbu nu 'danguadi ra dadehe, bi 'yemp'u.

36 Ne nubuya bi xih yu ja'i da mbeng bu yu ngu. Nu yu xädi buya bi 'yon a ra mbosa mi huhu ra Jesús, bi mbähä buya. Ne xun ngu mi'da yu ja'i bi denni ngue bi hyuse yu mbosa u.

37 Ne nu'bu ya i 'yo bu ja ra dehe ne nts'edi ran dahi bin ja, ne bi donts' ra dehe ra mbosa ne mi ts'utho xtän yudi.

38 Pe nu ra Jesús mi hunh ra huhni, ne mi apu ja ra mbosa. Nu yu xädi bi 'yä ra Jesús ne bi 'yembi:

—Xänbate i, ha nte guim beni ne nde ga tuhu, bi 'yemp'u.

39 Bi ndants'a ra Jesús buya ne bi 'yemp'a ran dahi ne a ra dehe:

—Daman he, bi 'yembi.

'Bex gue bin he ran dahi ne ra dehe buya him mam bi 'yani.

40 Nubuya, bi 'yemp'u yu xädi:

—Guin suhu nguetho ts'utho guí ec'yegahu.

41 Nu yu xädi buya bi zu a ra hmu, ne bi hyonya thoho a bin ja. Bin 'yemzexe n'da ngu n'da u:

—'Be'a di 'yett'ui na ran 'yohu, ne ya 'bex gue in he a ran dahi ne ra dehe di hecpi.

5

Ra Jesús bi hyonba thi yu zithu a ra mengu bu Gadara

1 Nubuya nu ra Jesús ne yu xädi bi zom bu 'danguadi ra dadehe nubu ja ra häi Gadara.

2-6 Ne mi 'bap̄ n'da ran 'yoh̄ min 'youi ȳ z̄ithu. Nu'a mi z̄am b̄ ja ran 'ȳgui, ne njo'o to'o mi sä da z̄ammi nguetho ḡä i x̄ethoho ȳ cadena mi pa nthat'i. X̄an ngu ȳ n̄idi bi thurpa ȳ 'ȳe ne ȳ gua nanguē ȳ cadena, p̄e ḡätho i x̄ethoho. Njon mi sä di h̄ep̄i. Ḡätho ra pa ne ra xui mi mbap̄ ja ra d̄apo o guerp̄ ja ran 'ȳgui, ne midi ̄nba z̄eh̄e nguetho mi h̄ez̄eh̄e rá ja'i nanguē ȳ do. Nu'b̄ mí b̄øm b̄ ja ra mbosa a ra Jesús ne ȳ x̄ädi, 'bex bá ε a ran 'yoh̄ bin c'ath̄, bí 'ȳep̄ ja ran 'ȳgui, bin d̄anyahmu b̄ 'b̄ah ra Jesús, bi d̄ande,

7 ne nts'edi mbafi, bi 'ȳna:

—'Be'a guí nde gui 'ȳorcahe grá Jesús, rá Ts'ant'̄ i Oja mah̄ts'i. Nuya dí ä a ra mate hin gui ̄angahe,

8 bi 'ȳn'̄ ȳ z̄ithu 'b̄ mi sifi da b̄øm b̄ rá mb̄i ran 'yoh̄.

9 Ne nub̄ya nu ra Jesús bi 'ȳän'n̄ ȳ z̄ithu:

—'Be'a ní thuhu, bi 'ȳmbi.

—Ma thuhu “N'dan nets'iḡähe” ne εmme x̄an ngu ḡähe, bi 'ȳna.

10-12 Ne nts'edi dí ä a ra mate gue'b̄ ga p̄øm̄hbe hin gui p̄engahe b̄ n'danni i ja ȳ häi, dami 'ȳorcahe ra mate gui p̄engahe n̄ 'b̄h̄ ȳ ts'̄adi ga c̄athe n̄, bi 'ȳn'̄. Nguetho hinga yatho mí 'yo ̄ ȳ ts'̄adi x̄an ngu, mi sapaxi b̄.

13 Nu ra Jesús ya bi un ran t'̄edi da ȳarp̄ 'b̄h̄ ȳ ts'̄adi. Nu'b̄ mí ȳarp̄ ya 'bex bán tih̄ ȳ ts'̄adi bá c̄ap̄ ja ra nguani ̄ 'bex bi ȳarp̄ ja ra dehe ̄, ne ḡä bí du b̄ ̄ b̄ya. Mb̄e yo mahūhi i jua ̄.

14 Nu ̄ ȳän 'yoh̄ midi jamansu ȳ ts'̄adi, 'bex bi 'da 'b̄ min nu 'be'a bi 'ȳot'̄ ȳ ts'̄adi. Bi mba bá mam b̄ ja ra hnini ne p̄ahūhi a bin ja. 'Bex bi mba

y_u ja'i b_uya da nuse _u 'be'a bi man _u y_u mbädi y_u ts'_udi.

15 Nu'b_u mí z_om b_u, bi nu i hup_u a ran 'yoh_u madí _unba ra z_ithu, ya xí zä ne i he rá zi pahni. ξ mm ϵ bi mbidi y_u ja'i b_uya.

16 Nu'_u xí nu y_u ts'_udi, x_o bi xifi x_un ho y_u ja'i mah_on'a 'be'a xín ja.

17 Ne nub_uya, nu y_u m_engu b_u ξ mm ϵ bi 'y_äp ra mate ngue 'bex gue da b_on a ra Jesús b_u ja y_u häi _u.

18 Bi mba da ndex ra mbosa a ra Jesús b_uya. Ne nu'a ran 'yoh_u xí _unba ra z_ithu ξ mm ϵ i nde da d_en'na ra Jesús gue 'darp_u dín 'yoh_u.

19 Pe nu ra Jesús him bi un ran t' ξ di ne bi h ϵ cpí.

—Ni mba b_u ni ngu, ne gui xi _u nim 'b_ui_h ran ho bi 'y_ot'a Oj_ä ra Hmu ngue bi hu ϵ c'a i, bi 'y ϵ mp'a ran 'yoh_u.

20 Nu'a min 'youi ra z_ithu b_uya, bi mba rá ngu. Bi d_u'mi bi mam b_u g_ätho ra x ϵ qui Decápolis 'be'a xí 'y_orpa ra Jesús. Ne g_ätho _u bi xifi bi hyonya thoho _u.

Ra Jesús bi 'y_ä'a rá t' ξ xu ra Jairo ne bi hoc'a n'da ra xisu mi h ϵ mb ra mbeji

21 Ne nu'b_u ya mi z_on ra Jesús b_u ná 'danguadi ra d_ädehe, ξ mm ϵ x_un ngu y_u ja'i bim p ϵ ti b_u ndenthe mah_on'a gu ϵ p_u bin säya ra mbosa.

22 Bi z_o'a n'da rá ng_urbi ra nij_ä i Jairo a, bin d_änyahmu b_u ja rá gua ra Jesús.

23 Ne ξ mm ϵ bi 'y_äp ra mate, bi 'y ϵ mbi:

—'Y_orqui ts'_u ra mate ga mb_äh_ä ba c_äx ni 'y ϵ ma t' ξ xu nguetho ξ mm ϵ i, janangue'a da y_äni ne hin da du, bi 'y ϵ mbi.

24 Nu ra Jesús bi mb ϵ b_uya, ne x_un ngu y_u ja'i bi d_en'nd_u, x_ogue bin d_u b_u ni mba _u.

25 Ne bi zɛpɛ 'yu n'da ra xisu ná 'de'mayon jɛya mi hɛmb ra mbɛji.

26 ɛmmɛ xí nu ran ɛnbi nangue xɛn ngu yɛ 'yøthebate xí 'yøthe. Xi juadi gätho rá mbɛti mi ja, nɛ xingui ts'ɛ bi dɪts'i, xøgue man'da ɛmmɛi.

27 Pɛ nuya i hon a ra Jesús nguetho xí 'yø'am man yɛ ja'i ngue di hoqui hønt'a go 'bɛ'a man ɛ. Janangue nu'bɛ mi zɛdi 'bɛx bi yɛt'i nde bɛ ní mba ɛ, bi dārpa rá xɛthapahni ra Jesús bɛya.

28 Nguetho mí ɛnsɛ ra xisu, “Høntho ga thārpa rá pahni, ya da yɛngui,” mi ɛna.

29 Ne nu'bɛ mi dārpa rá pahni ra Jesús 'bɛx bin hɛ a rá mbɛji mí hɛmb bɛya. 'Bɛx bi bɛ a ra xisu ngue ya bi zä xɛn ho.

30 'Bɛx bi bɛh ra Jesús ngue bi hoc'a n'da ra ja'i rá ts'ɛdi 'bɛ mí dārpa rá pahni. Janangue bi nyɛ'a ra Jesús, bi hyɛt'ɛ yɛ ja'i min 'yohɛ nɛ bi 'yɛna:

—To'o bi dārca ma pahni, bi 'yɛna.

31 Nu yá xädi bɛya bi 'yɛmbi:

—Guín nuhma ɛmmɛ dɛ ua yɛ ja'i, “To'o bi dārca ma pahni,” nɛ guí ɛna.

32 Nu ra Jesús i tø'mi da mansɛ to'o xí dārpa rá pahni.

33 Ne nu ra xisu bɛya, bin su nɛ di fet'i nguetho pɛ a xí t'ørpe. Ne bi mba bɛ 'bäh ra Jesús bin dɛnyahmu bɛ ja rá hmi nɛ bi xifi gätho 'bɛ'a xí 'yøt'e.

34 Nu ra Jesús bɛya bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá zi xisu, bi zä i nguetho gá 'yɛc'yɛigui. Ni mba da hyu ni mbɛi, him man di ɛn'a a gmi hɛmbi.

35 Gätho na yɛui a ra xisu 'bɛx bi zøpɛ mi'da yɛ ja'i bí 'yɛpɛ ja rá ngu a ra Jairo, bi t'ɛmp'a ra Jairo:

—Nu'a ni t'ixu ya bi du. Säti thoho man'da gadi pah na ra xänbate.

³⁶ Pε nu ra Jesús 'b_u mí 'yø a bi man'_u, bi 'yεmp'a ra Jairo b_uya:

—O di tu ni mb_ui, høntho gui 'yεc'yεi ngue ma-ju_uni i ja ma ts'edi, bi 'yεmp'a.

³⁷ Guehma bi thoh p_uya nε njom bi japi da denni. Hønt'a ra Pedro, nε ra Jacobo nε ra Xuua rán 'yoh_u ra Jacobo, bi xifi da mbähä b_u rá ngu ra Jairo.

³⁸ Nu'b_u mi zøm b_u ja rá ngun a ra Jairo b_uya, bi nu ngue i zon'_u y_u j_u'i 'b_up_u, nε εmme di mbahni na ts'oni.

³⁹ Bi y_up_u mbo ra Jesús b_uya, bi 'yεmp'_u 'b_up_u:

—Hanja εmme gadi h_uh_u na ts'oni. Nuna ra hmute hingui tu pεgue i äha.

⁴⁰ Nu'b_u mi 'yøh y_u j_u'i 'bε'a bi man a, bi den thoho b_uya. Nu ra Jesús b_uya, bi 'yεmp'_u y_u j_u'i:

—Dami pømh_u thi, bi 'yεmbi.

Hønt'a rá ta nε'a rá mbe ra hmute xí du nε yá xädi, bi y_uth_u ra Jesús b_u 'ben a ra hmute.

⁴¹ Nu'a ra Jesús b_uya bi benba rá 'yε a ra hmute nε bi 'yεmbi:

—Talita cumi, bi 'yεmbi. I nde da ma: “Nu'i grá hmute dí xi i, dami ndants'i.”

⁴² Nu'a ra hmute b_uya 'bex bi ndants'i nε bin 'yo. 'Dε'mayon jεya mi pε'ts'a. Nu'_u bi y_uth_u mbo bi hyonya thoho.

⁴³ Nu'a ra Jesús b_uya nts'edi bi 'yεmp'_u:

—Njon gui xihmb_u 'bε'a dá øt'ä, bi 'yεmp'_u. Nε nub_uya bi 'yεmp'a ra Jairo:

—Dami 'u_un na ni t'ixu ya, bi 'yεmbi.

6

Ra Jesús bi zøm bꞑ rá hninizεhε

¹ Bi bøm bꞑ ra Jesús bꞑya, bi mba bꞑ ja rá hnini zεhε Nazaret. Bi mbähä yú xädi.

² Nε nu'a ra pa ran ts'äya, bi mbähä yú xädi bꞑ ja ra nija. Nu ra Jesús bꞑya bi xänba bꞑ yꞑ ja'i. Nu'bꞑ mi 'yøh yꞑ ja'i a bi man'a ra Jesús, bi hyonya thoho nε dín 'yεmzεhε ɛ:

—'Bε'a nin xädi im man na. 'Bε'a ni ts'edi i ja na, ngue i sä i øt' yꞑn t'øt'e mixte na.

³ Ha hinga guehna ra yaxi na, rá ts'unt'ꞑ ra María. Nε yún 'yohꞑ ra Jacobo, nε ra José, nε ra Judas, nε ra Simón, nε ɛ yún ju dí 'bꞑhmbꞑ ua, bi 'yεn ɛ.

Nε bi ɛ't' yú mbꞑi zεhε ɛ.

⁴ Janangue'a nu'a ra Jesús bi 'yεmp'ꞑ:

—Gätho yú pøngahya Oja i hnumansu, pε hønbnꞑ ja rá häizehε nεpꞑ 'bꞑh yú meni, nεpꞑ ja rá nguse hingui hnumansu bꞑ, bi 'yεn'a.

⁵ Nε hingui ngu yꞑn t'øt'e bi 'yørpꞑ ngue xtá 'yut rá ts'edi. Hønt'ꞑ zi yoho yꞑn zäman'ꞑ bi gäx rá 'yε bi japi bi yꞑn'ꞑ.

⁶ Nε bi hyonya thoho a ra Jesús nguetho him bi 'yεc'yεi ɛ ngue i ja rá ts'edi ɛ yú mεnguhꞑ. Nε nubꞑya bi mba bꞑ ja yꞑ t'ꞑhnhni jombꞑ Nazaret, nε bi xänba bꞑ ɛ yꞑ ja'i.

Bi mbεhn'dꞑ 'dε'mayoho da mamp'a rá m hma

⁷ M'βεjua bꞑya bi xi ɛ 'dε'mayoho yú xädi ngue da mba bꞑ ja yꞑ hnini. Nε 'da i yoho bi zänni, nε bi un yú ts'edi da hyøn'a thi yꞑ zĩthu in 'yohꞑ ɛ 'da yꞑ ja'i.

⁸⁻⁹ Nε bi xi ɛ nte da hyax 'bꞑ bi mba ɛ. Hønt'a n'da ra tøhø da hyats'i n'da ngu n'da ɛ. Nε hønt'ꞑ

y_u thiɣfani da 'y_ut'i. Xíng y_un ju'døz_u, xíng y_un zedi da hy_uts'i, xing ra mbeti, ne xín da gax_u u yojo'ts'i y_u pahni.

10 Ne man'da bi 'y_ump'u:

—H_onb_u go hap_u da mba ma säya ah_u 'b_u gá s_omh_u b_u ja y_u hnini, gam 'b_uhmb_u b_u gue'b_u go gá nex_u b_u.

11 Ne nub_u hap_u gui s_omh_u ngue hin da zin ah_u ne hin da 'y_omanho a guí mamh_u, dami p_omh_u b_u, dami huaj_u ra häi ja ni xínguah_u, ra hm_upya ngue gui sohmb_u b_u u. Ne maju_uni dí xi ah_u, nu'a ra hnini hin da zin ah_u, man'da x_un ngu ran u_nbi da nu a 'b_u bi z_on ra pa ran ju_unbi, xinda gue'a ra hnini Sodoma ne ra hnini Gomorra, bi 'y_ump'u y_u xädi.

12 Ne bi b_om b_u 'de'mayoho b_uya, bi mba. H_onb_u go hap_u bin 'yo bi xih y_u ja'i di p_uh y_un 'yomf_uni nangue y_u ts'oqui bi 'y_ot'e.

13 Ne bi hy_on a thi x_un ngu y_u z_uth_u mín 'yoh_u 'da y_u ja'i ne x_un ngu y_un zäman'u bi gox ra aceite ne bi japi bi zä u.

Rán d_ute ra Xuua Nxixy_u

14 Mí ø a ra ts'ut'abi Herodes ngue mí man y_u ja'i 'b_ue'a mí ø't'a ra Jesús b_u mí 'yo, ne bi 'y_umb b_uya:

—Masque gue'a ra Xuua Nxixy_u a bi d_umb_uni, janangue'a i øt y_un t'øt'e ngue i uh rá ts'edi, bi 'y_una.

15 P_u nu'u 'da y_u ja'i, mi ξna:

—Ra Elías a ra Jesús.

Ne nu'u 'da i ξna:

—Ra p_ongahy_u tengu mi 'b_uh maya'b_u.

16 P_u nu ra Herodes 'dat'a im ma, bi 'y_una:

—Gue'a ra Xuua Nxixya a ngue dá manda da ts'εcpa rá 'yuga, masque bi dambɛni, bi 'yɛn a ra Herodes.

17-18 Nguetho guesε ra Herodes bi mbɛnh'du bá bɛnt ra Xuua, bi du't'i nε bi got'a fädi. Nguetho in cue ra Herodes 'bɛ mí t'ɛmbi hingui ho a bi 'yøt'e ngue xí zin a rá 'bεpo. Nε nu'bɛ mí zin'a ra xisu, mi 'bɛhmi a ra Felipe. Nε nu'a ra Felipe, rán 'yohɛ zεhε a ra Herodes. Nε nu ra xisu i Herodías a. Nε gue'a ra Xuua Nxixya bin yaui ra Herodes, bi xifi hingui ho a bi 'yøt'e. Him bi 'yømanho ra Herodes bɛya, janangue bi manda dí cot'a fädi ra Xuua Nxixya.

19 Nε a ra Herodías bin cue nε εmmε honi 'bεpɛ dí hyo a ra Xuua. Pε him 'bex bi zã bi hyo.

20 Nguetho nu ra Herodes mi pãdi ra hocja'i a ra Xuua, nε bi xi ɛ yɛ mbängoxthi njon da japi da yurpɛ ngue di ɛnba ra Xuua. Nε nu ra Herodes, ja'bɛ di manda bá ts'inba ra Xuua ngue i nde da 'yø i ts'ɛ rá m hman ra Xuua. Nε bi 'yømanho tho madague'bɛ hinga gãtho i pãdi 'bε'a nam bøn'a i man ra Xuua.

21 Nu'bɛ mí zøn ra pa rá ngopa ra Herodes, nu ra Herodías bɛya bi dɛni 'bεpɛ dí hyo ra Xuua bɛya. Bi 'yøt'a n'da ra dɛnsihmε ra Herodes bá si yúm fãts'ihɛ, nε yú hmudofui nε'ɛ yɛ ngurpi bɛ ja ra häi Galilea.

22 Nu'bɛ mí sihmε ɛ bi yurpɛ rá t'ixu ra Herodías, bin nεε a ra hmute. Nu ra Herodes nε ɛ gä mí huhmbɛ bɛ εmmε bi numanhop rán hnei ra hmute.

—Nuya gui 'yãqui 'bε'a guí nde gui 'yãqui, nugã ga 'da i, bi 'yɛmbi.

23 Nε xø bi 'yɛmbi:

—'Yεc'yεi Oja majuani ga 'da i 'be'a gui 'yäqui madage a gui 'yác made gätho 'be'a dí pe'ts'ä, bi 'yεmbi.

²⁴ Nu'a ra hmute baya bi bōni ne bi 'yän'na rá mbe ngue ra Herodías, bi 'yεmbi:

—'Be'a sä ga äpi, mbe.

Nu'a rá mbe baya bi 'yεmbi:

—'Yäp'a rá ya ra Xuua Nxixya.

²⁵ Bi mbenga n'dihi ra hmute baya bi 'yεmp'a ra Herodes:

—Dí nde 'bexque guehya gui 'dac'a rá ya ra Xuua Nxixya, gui cärcä ra mbohi, bi 'yεmbi.

²⁶ Nu ra Herodes baya bi du rá mbei 'be mi 'yø a bi man a ra hmute, pe hingui sä 'be'a da mam baya nguetho hupä ja ran sihme ü xí 'yøde 'be'a bim ma ngue ya xi ma majuani di unni 'be'a da t'äpi.

²⁷ Janangue a guehma bi mbenhna n'da ra dofai bá hanba rá ya ra Xuua.

²⁸ Nu'a ra dofai baya bi mba bá secpa rá ya ra Xuua nubä ja ra fädi ne bá cät'a n'da ra mbohi, bi unna ra hmute baya. Nu ra hmute baya, bi unna rá mbe a rá ya ra Xuua. Ne gue'a bin ja 'be mi du ra Xuua Nxixya.

²⁹ Nu'be mí 'yøh yá xädi ra Xuua ngue bi ts'εcpa rá ya, bá ε ü, bi duspa rá ngøc'yεi ne bi mba bi 'yäpü ja ran 'yägui baya.

Bi un ran ts'ihme cät'a mahuqi a ra Jesús

³⁰ Nu'be jam bá penc ü yá xädi a ra Jesús, bi xifi 'be'a gätho xi 'yørpü bin 'yo, ne bi ma 'be'a gätho bi mam be 'buh yä jä'i 'be mi xih rám hman Ojä ü.

³¹ Nu ra Jesús bi 'yεmp'ü:

—Ga mbähä ts'ɯ nɯ n'danni ngue dan säyahɯ ts'ɯ nɯ, xøhma guí yähmbɯ, bi 'yɛmp'ɯ.

Nguetho xɯn ngu yɯ ja'i i søm bɯ, ní mba nɛ ní 'yɛhɛ, nɛ xíngui ts'ɯ im bongui din sihmɛ ɯ.

³² Janangue a bi hyu ra mbosa ɯ im bɛni da zøm bɯ ma'ueni ɯ guepɯ da zä dim 'bɯsɛ ɯ.

³³ Pɛ xɯn ngu mi'da yɯ ja'i bi hyant'a ra mbosa bɯ ni mba nɛ bi badi i hu bɯ ra Jesús. Nɛ bá nɛxpɯ ja yú hnini ɯ, nɛ ɛmmɛ bin ti ɯ nɛ 'yogua thoho nɛ m'bet'o bi zøm bɯ da zøn'a ra mbosa.

³⁴ Nu'bɯ mí gah ra mbosa ra Jesús nɛ yá xädi, bi nu xɯn ngu yɯ ja'i ya xí zøm bɯ, nɛ bi huɛc'ɯ ngue in ja tengu yɯ de'yo njo'o di jamansu. Nɛ 'bex bi dɯ'mi bi xih yɯ ja'i rá m hman ra Jesús mahøn'a asta gue'bɯ go mín de.

³⁵⁻³⁶ Nu'bɯ mín de bɯya bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—ɛmmɛ bin de ya, nɛ hinga nan sihmɛ yɯ ja'i, dami pɛnpɯ ja yɯ t'ɯhnini ya da dän yɯ hmɛ bɯ nguetho ma'ueni ua nɛ hin'yɯ 'bɛ'a da zi, bi 'yɛn'ɯ yá xädi.

³⁷ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛna:

—Gue'ahɯ guí 'uimhbɯ yɯ ja'i, bi 'yɛmbi.

Nɛ bi 'yɛn'ɯ yá xädi:

—Pɛ ha guí ɛnje gua tämhbe yociɛnto ra hmɛ ngue ga unhde yɯ ja'i da zi, bi 'yɛn'ɯ.

³⁸ Nu ra Jesús bɯya bi 'yɛmp'ɯ:

—Bá nuhɯ bɯ hangu yɯ hmɛ ja bɯ.

Nu'bɯ mí badi, bi 'yɛmbi:

—Cɯt'a mhmɛ nɛ yoho yɯ huɔ ja ua, bi 'yɛn ɯ.

³⁹ Nɛ bi xih pɯya:

—Dami xihmbɯ yɯ ja'i din säya nɯ i ja yɯ 'bot'ei.

40 Nε 'darpɯ bi hyu ɯ n'da ciento, nε 'darpɯ bi hyu ɯ mi yote ma 'dɛt'a, nε njabɯ bi 'yɔt'e gätho ɯ mi'da.

41 Nu'bɯ mi gɯn'ɯ cɯt'a yɯ hmε nε ɯ yoho yɯ huɔ ra Jesús, bi ndɔs mahɛts'i, bi 'yäp rán japi Ojɔ nε bi xɛn'ɯ yɯ hmε. Nε ɯ yɯ huɔ bɯya. Nubɯya bi un'dɯ yú xädi di darpa yɯ jɔ'i.

42 Gätho bin sihmε ɯ 'bɯpɯ nε bin niyɔ xɯn ho ɯ.

43 Nε nu'bɯ mi jua'a bi pɛt'ɯ bi bongui, 'dɛ'mayo 'bɔts'e bi yudi.

44 Nε nu'ɯ bin sihmε cɯt'a mahuɔhi ma 'yohɯ ɯ.

Ra Jesús bin 'yo maxɔts'e bɯ ja ra dɔdehe

45-46 Nu ra Jesús bɯya bi xih yú xädi m'bet'o da mba ɯ da zɔm bɯ ra hnini Betsaida, nε bi yɯt'a n'dihi bɯ ja ra mbosa ɯ bɯya. Nu ra Jesús him 'bex gue bi mba nε nu'bɯ min 'yɛhmbɯ gätho yɯ jɔ'i, bi ndɛxpɯ ja ra nyuni bin yɔui Ojɔ bɯ.

47 Nu'bɯ min xui, ya i 'yo bɯ ra mbosa bɯ made ra dehe. Nu ra Jesús mi 'bɯtho bɯ bán ts'ogui.

48 Nε nu'bɯ mí hyant'ɯ 'be'a ɔt'ɯ yú xädi, bi nu ngue xɯn hɛi bɯ ni 'yon yú mbosa nguetho di costa'a ran dɔhi a ra mbosa. Nε nu'bɯ maguembɯ da hyax pɯya bá ɛh ra Jesús bɯ ní mba yú xädi, ba 'yo maxɔts'e ra dehe. Nε nu'bɯ mi zɔdi ɛna da mi'ts'a ra mbosa.

49-50 Nu'ɯ yú xädi 'bɯ mi nu bi bɛn ɯ: "N'da ra du i mba bɯ," ɛn'ɯ. Nε ɛmmε bi mba ɯ nguetho bin su. Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Guecä o te guím bɛmhɯ. Damin johyahɯ, bi 'yɛmp'ɯ.

51 Nε bi ndɛxpɯ ja ra mbosa bɯya. 'Bex bin hɛ ran dɔhi, nε ɛmmε bi hyonya thoho yú xädi 'bɯ mi nu 'yo maxɔts'e ra dehe ra Jesús, nε bin hɛ n'dihi ran dɔhi.

52 Bi hyonya thoho nguetho him bi bɛni 'bɛ'a bi nu 'bɛ mi 'uɪn'i cɪt'a mahuɣi yɛn 'yohɛ bɛ ndenthe, nguetho hingana paɗi xɛn ho ɛ.

Ra Jesús bi hoc'ɛ yɛn zāman'ɛ bɛ ja ra xɛqui Gene-saret

53 Nɛ bi zɔm bɛ 'danguadi ra dɔdehe buya, nubɛ ra hāi Genesaret, bi zopɛ yɛ mbosa.

54 Nu'bɛ mi gɔpɛ ja ra mbosa, gātho yɛ ja'i bi baɗi gue gue'a ra Jesús.

55 Nɛ nu yɛ ja'i buya 'bex bi mba bá si yɛ hyɛnni, bi zixpɛ da thoh ra Jesús. Mi oxpɛ ja yɛ 'beza 'da, hɔnbɛ go hapɛ ní nets'i. Nɛ nu'bɛ mi thopɛ ra Jesús bɛ ja yɛ hāi ɛ,

56 hɔnbɛ go hapɛ bi thogui, o gue yɛ t'ɛhnini o gue yɛ dɔhnini, o guerpɛ ma'ueni yɛ hnini, ya xí 'bom bɛ yɛn zāman'ɛ. Nɛ gātho bɛ bi thogui bi si a ra Jesús: “Mada hɔnt'a ni pahni ga thāt'i i,” bi t'ɛmbi. Nɛ hɔnt'a go to'o bi dārpa rá nyampahni 'bex bi zā buya.

7

Ra Jesús bi ma nda'a dí ts'onbará mbɛi n'da ra ja'i

1 Nɛ bi nɛxpɛ Jerusalén 'da yɛ fariseo nɛ yɛ xānbate ni ja, bi zɔm bɛ mi 'bɛh ra Jesús.

2 Nɛ bi nu ɛ 'da yɛ xādi ra Jesús i sihmɛ nɛ hin nin xɛ'yɛ tengu rán sɛ'yɛ bi zānzɛhɛ yán t'ɛtizɛhɛ ɛ. Nɛ bi 'yɛmbi ɔt ra ts'oqui ɛ.

3 Nguetho nu'ɛ yɛ fariseo nɛ gātho mi'da ma mijudíohe ɛmmɛ i tɛnda'ɛ yán t'ɛdi yɛ dɔc'yɛi. Nɛ nu'bɛ hin nin xɛ'yɛ tengu man yán t'ɛdi, ya hin din sihmɛ 'bɛ.

4 Nε nguetho 'bη xpá mbenga täi, him 'bex gue i sihme, 'bε din xη'yε xηn ho tengu yán t'εδizehe i ten'dη. Nε man'da xηn ngu yηn sat'i i ten'dη, tengu yán t'εdi yη dαc'yεi. Yán sat'i ngue yη tasa, nε yη xaro, nε yη t'εgui, nε yám 'be't'e yη t'ots'i.

5 Janangue nu yη fariseo nε yη xānbate nijā bi 'yānna ra Jesús:

—Hanja η ni xādi hingui ten yán t'εdi yη dαc'yεi nε i sihme nε hin nin xη'yε, bi 'yεmp'η.

6 Bi dαh ra Jesús, bi 'yεmp'η:

—Nu'ahη yoho nin 'yomfεnihη, bi 'yεmp'η. Nε majuani bi man ra Isaías nangueehη 'bη mim pøngahyā, bi 'yεna:

Nuya yη jā'i nangue yá nde i εscagui, pε maxøts'e thoho, hinga gātho mbo yá mbηi im bεngui.

7 Sāti thoho i εscagui nguetho hønt'η

yán t'εdi zεhe i xānba η mi'da,

i εn Ojā, bi 'yεn a ra Isaías, bi 'yεn a ra Jesús.

8 Gue'a gá 'yøthη a nguetho gá hyεhmbη yán t'εdi Ojā nε gá tenhdη yán nt'εdi zεhe yη jā'i nangue yán sat'i yη xaro, nε yη tasa nε xηn ngu mi'da guí øthη, bi 'yεmp'η.

9 Nε man'da bi xi η, bi 'yεmp'η:

—Nε hønt'a ram fε'ts'i guí øthη nangue yán t'εdi Ojā, tengu 'bη nte di muui, nguetho hønt'η nin t'εdi zεhεhη guí nde guí tenhdη.

10 Gue'a gní festahη rán t'εdi Ojā bi xi a ra Moisés a guí øthη, nguetho nu a ra Moisés bi 'yεna: “Gui numansu ni tahη nε ni mbehη” Nε man'da ram hma bi ma: “Nu'a to'o da zan rá ta o gue rá mbe, jatho da tho a.”

11-12 Pε nu'ah_u 'dan'yo tho ho guí mamhb_u ngue guí εmh_u hing ra ts'oqui 'b_u bi y_u rba Oja a mi ja ngue xtá mbäx a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yoh_u. Ne hin gá xihmb_u ngue him bi numansu yá ta 'b_u ngub_u bi 'yøt'e.

13 Gue'a gní combah_u rá m hman Oja a, nangue ni t'εc'yεi zεhεh_u guí xänbah_u mi'da y_u ja'i. Ne x_un ngu mi'da guí øth_u, bi 'yεmp'u y_u fariseo a ra Jesús.

14 Ne nub_uya bi zohni gätho y_u ja'i bi 'yεmp'u:

—Dami 'yøhmb_u, gätho ah_u, ne dami p_uhmb_u na ga xi ah_u ya.

15 Hin'y_u 'be'a da y_urp_u mbo rá mb_ui n'da, gue di ts'onba b_u, pεgue nu'a ní bøm b_u ja rá mb_ui n'da gue a dí ts'onba rá ja'i n'da a.

16 Hønt'a go to'o ja yá zagu bi 'yø a dí m mangä, bi 'yεmp'u y_u ja'i a ra Jesús.

17 Ne bi 'uep_u 'b_uh y_u ja'i a ra Jesús, bi mbähä yá xädi b_u ja ra ngu. Ne nub_uya bi 'yän'd_u yá xädi:

—'Be'a gue na mbøn'a ran t'uti gá ma.

18 Ne bi 'yεmp'u yá xädi b_uya:

—Ha ne ah_u hin guí p_uhmb_u a dá mangä. Ha hin guí p_uhmb_u hin'y_u 'be'a da y_urp_u mbo rá mb_ui n'da, gue hinga gue'a dí ts'onba b_u a.

19 Nguetho nu'a 'be'a gätho i si n'da, hin din z_um b_u rá mb_ui n'da, pε da mba b_u rá foho n'da ne da tho tho a, bi 'yεn a ra Jesús.

Ngub_u bi man ra Jesús i ndepe da fädi ngue x_un ho 'be'a gätho i ja ua ngue da zi n'da.

20 Ne mi εn'a ra Jesús:

—Nu'a ní bøm b_u rá mb_ui n'da ra ja'i, gue a dí ts'on'a n'da a.

21 Nguetho nub_u ja yú mbai y_u ja'i ní bøm b_u gátho y_u ts'on'yomfɛni, nɛ'b_u i 'yomt'ɛni thoho n'da, nɛ'b_u di 'yomt'ɛniba n'da ra xisu nɛ i 'b_uh rá xisu, nɛ'b_u i hɛcpa rá te rá mija'iuu.

22 Nɛ'b_u øt' ram fɛ, nɛ'b_u øt' ran ts'iyate, nɛ'b_u nzai øt ran ts'o, nɛ'b_u i häte, nɛ'b_u ra 'yäsä o gue ran ts'ɛya, o gue y_un c'ate, o gue y_un 'yɛts'i, o gue'b_u i øt'e tengu 'b_u hin'y_u rán 'yomfɛni n'da.

23 Gue'u gátho ní bøm b_u yú mbai y_u ja'i nɛ gue'u ní ts'onba yú mbai y_u ja'i u, bi 'yɛmp'u yú xädi ra Jesús.

N'da ra xisu ngue hing y_u judío bi 'yɛc'yɛi ra Jesús

24 Nu'b_u mi jua a bin ya_hu yú xädi a ra Jesús, bi mbähä b_u ra xɛqui y_u hnini Tiro nɛ Sidón. Nɛ nu'b_u mi dɪni hap_u din säya bi nde ngue njon da badi, pɛ njam'b_u bi zä bin 'ya_gui.

25-26 Nguetho 'bex bi zøm b_u n'da ra xisu mi 'b_u a n'da rá t'ixu min 'youi ra zithu. Bi zøm b_u ngue ya xí 'yøde nangue rá ts'edi ra Jesús. Nu ra xisu, hin ma mijudíohe a, ra mɛngu b_u ra xɛqui Sirofenicia. Bin danyahmu b_u ja rá gua ra Jesús nɛ nts'edi bi 'yäp ra mate ngue da hyønba thi a ra zithu in 'youi a rá t'ixu.

27 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Hin nin säui ga øt'a a guím ma nguetho him ma mɛnguh_u. Tenguthoho b_u ja n'da ra ngu hin rán säh_u rá mbudi da t'ɪn u y_u t'u'yo, yú mbudi u go y_u t'uhni, bi 'yɛmbi.

28 Bi dā a ra xisu baya:

—Majuani guím ma, gra Hmu, pɛ nɛ'u y_u t'u'yo i sip yú xeni y_u ts'ant'u i hɛp_u 'bimɛxa.

29 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Xun ho ngue ngubɛ gá bɛni, janangue nu ra zĩthu min 'youi ni t'ĩxu ya bi bɔni. Ni mba ya.

³⁰ Nu'bɛ mi zɔm bɛ rá ngu bi nu a rá t'ĩxu 'bɛm bɛ ja rá oi, ya xí 'ue a ra zĩthu bɛya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohɛ i gogu nɛ i 'bare

³¹ Nɛ bi bɔm bɛ ra häi Tiro a ra Jesús bi thotho bɛ ra hnini Sidón, nɛpɛ yɛ hnini ra häi Decápolis, nɛ bi zɔm bɛ ja ra dɔdehe Galilea mahɔn'a.

³² Bá ts'inba n'da ra gogu nɛ i 'bare, bi t'äp ra mate ra Jesús da dospa rá yá a.

³³ Nu'a ra Jesús bi zixa ra gogu bɛ ma'ueni ts'ɛ nguepɛ njongui 'bɛh yɛ já'i, nɛ bi dɪmba rá saha bɛ ja yú zagu, nɛ nu rá jɪni bi gospa rá jani.

³⁴ Nɛ nubɛya, bi ndɔts' mahɛts'i a ra Jesús nɛ bin gá'ts'i nɛ bi 'yɛna:

—Efata, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu'a i nde da ma: “Dami xoqui.”

³⁵ Nɛ 'bex bi xoh yú zagu, nɛ bi xoh rá nde nɛ bin yá xun ho bɛya.

³⁶ Nu ra Jesús bɛya nts'ɛdi bi xifi njon da xifi 'bɛ'a bi 'yɔrpe. Pɛ nu'bɛ mi sifi hin da ma pɛ man'da bi ma.

³⁷ Nɛ gátho ɛ bi xifi ɛmmɛ bi hyonya thoho ɛ, nɛ bi 'yɛn'ɛ:

—Xɔgue xun ho tho gátho i ɔt'a ra Jesús. Di jap yɛ gogu da 'yɔhnahyá nɛ di japi din yá yɛ gore, bi 'yɛn ɛ.

8

Ra Jesús bi un ran ts'ihmɛ ɛ goho mahuqhi

¹ Nu'ɛ yɛ pa ɛ, xun ngu yɛ já'i bim pɛti mahɔn'a bɛ ma'ueni mi 'bɛh ra Jesús, nɛ nte mi ja bɛ 'bɛ'a da

zi, nguetho ma'ueni b_u. Janangue a bi zohn'd_u yá xádi ra Jesús nε bi 'yεmp'ε:

² —Nhuεcate tho y_u ja'i nguetho ná hyupa dí 'b_uhmb_u ua ya, nε hin'y_u da zi.

³ Nε nu'b_u ga pεnp_u yá ngu y_u ja'i ngue ban sihmε b_u masque da güent ra thuhu b_u 'yu nguetho nu'ε 'da yab_u bá nεts'i, bi 'yεn a ra Jesús.

⁴ Bi d_u ε yá xádi b_uya:

—Ma'ueni ua, hap_u da zä da th_un a da zi ya 'b_ucua.

⁵ Nu ra Jesús bi 'yän'd_u:

—Hangu y_u hmε guí c_uh_u, bi 'yεmp'ε.

—Yotomhmε, bi 'yεn ε.

⁶ Nu ra Jesús b_uya bi xifi da hyup_u häi y_u ja'i. Nε bi hy_un ε yotomhmε bi 'yäp ra jamadi Oja nε bi xεm b_uya, bi un'd_u yá xádi dí darpa ε y_u ja'i i hup_u.

⁷ Nε y_u t'uhua mi c_u ε, bi ja_ui nε bi un'd_u yá xádi b_uya bi darpa y_u ja'i hup_u.

⁸ Gätho bin sihmε ε nε bin niya_u x_un ho. Nε nu'b_u mi mba ma pεti ε bi bongui, bin ja yoto 'bøts'e.

⁹ Nε nu'ε bin sihmε mi jua'i goho mahu_uhi. Nε nub_uya, bi xih y_u ja'i da mba yá ngu.

¹⁰ Nε bi yar_u ja ra mbosa ra Jesús b_uya nε yá xádi, bi zøm b_u ra häi Dalmanuta.

Y_u fariseo i äp ra hmεpya a ra Jesús

¹¹ 'Bex bi zøm b_u y_u fariseo b_uya bi zä ra Jesús 'b_u majua_ui Oja bi un rá ts'εdi nε bi 'yäp y_u hmεpya mahεts'i.

¹² Pε nu ra Jesús bin ga'ts'i, bi du rá mb_ui nguetho guexta'a hingui εc'yεi gue ja rá ts'εdi, nε bi 'yεmp'ε:

—Hanja ngue guexta'a guí äj_u y_u hmεpya. Ma-ju_ui dí xi ah_u hin te ma hmεpya ga ut'ah_u ya.

13 Nε bi zopu u buya, bi mba bi yarpu ja ra mbosa mahøn'a u, bi mba bu 'danguadi.

Yú xädi ra Jesús bi xifi di jamansu nangue yún xädi yu fariseo

14 Pε nu yú xädi ra Jesús bi pumbeni him bi hyax ra hmε. Nε hønt'a zi n'dam hmε mi o bu ja ra mbosa.

15 N'da ran t'uti bi xih yú xädi ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Dami jamansuhu nangue rá íxi yu fariseo nε rá íxi ra Herodes, bi 'yεmp'u.

16 Pε yú xädi buya sä bin 'yεmzεhε n'da ngu n'da u:

—Masque i xiju nguetho him bá haqu ra hmε.

17 Pε nu ra Jesús 'bex bi baði ngue him mi pa u ngue gue'u yún t'øt'e yu fariseo nε'u mi ten ra Herodes bi xifi, nε bi 'yεmp'u:

—Ha gue'a gnín 'yänhdü a, ngue nte bá haqu ra hmε. Hin gadin 'yomfεnihü, xam me tho ni mbuihü.

18 Ja ni dähü nε hin guím bεmhbu 'bε'a gá nuhü, ja ni zaguhü nε hin guím bεmhbu a gá 'yøhmbü.

19 Nε nu'bu má xengä cut'a yu hmε dá japi bin xandi janague bin niya xun ho cut'a mahuahi dá 'uüngä, ha'mi 'bøts'e yu xequi gá pethü tha.

Nε bi 'yεn u:

—'Dε'mayo 'bøts'e.

20 Nε nu'bu má xengä yoto yu hmε dá japi bin xandi janague a bin niya xun ho goho mahuahi dá 'uüngä, ha'mi 'bøts'e gá pethü yu xequi tha.

Nε bi 'yεn'u:

—Yoto 'bøts'e.

21 —Ha guexta'a hin guí pahmbü a dímmangä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä b_u ra hnini Betsaida

²² Nu'b_u mi zø**m** b_u ra hnini Betsaida ra Jesús nε yú xädi, 'bex bá ts'inba n'da ra xädä, nε bi t'äp ra mate da dädi.

²³ Nu ra Jesús b_uya bi bεnba rá 'yε ra xädä nε bi zix b_u ma'ueni ts'_u ra hnini. Bi zorpa yú dä nε bi dārpa yú xidä, nε nub_uya bi 'yän 'b_u in nu ts'_u ran nεqui.

²⁴ Nε nu'b_u min hannu ra xädä bi 'yεna:

—Dín nugä y_u ja'i ya, εna y_u za, pε i 'yo, bi 'yεna.

²⁵ Nε bi dārpa yú dä mahø**n**'a nε bi japi bi nu x**u**n ho ran nεqui b_uya.

²⁶ Nε nu ra Jesús b_uya bi mbεn**p** rá ngu bi 'yεmbi:

—Hin gui mba b_u hnini nε njo'o to gui xifi nangu a dá øt'e'e, bi 'yεmp'a mí xädä.

Ra Pedro bi ma gue gue'a rá Thahni Ojqa ra Jesús

²⁷ Nε nu'b_u mi bø**m** b_u ra hnini Betsaida a ra Jesús nε yú xädi, bi mbähä b_u ja y_u hnini ra xεqui Cesarea Filipino. Nu'b_u mi mba b_u 'yu bi 'yän'nd**u** yú xädi nε bi 'yεmp'_u:

—'Bε'a i man y_u ja'i nanguecä, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁸ Nε nu'_u bi dätu:

—εn _u 'da y_u ja'i gue'e grá Xuua Nxixya. Nε nu'_u mi'da i εn _u gue'e grá Elías. Nε mi'da i εn _u, gue'e 'da _u y_u pøngahya mi 'b**u**h maya'b_u, bi 'yεn _u yú xädi.

²⁹ Nu ra Jesús bi 'yänzε**ε** yú xädi mahø**n**'a:

—Xi ah_u, 'bε'a guí mamhb_u nanguecä.

'Bex bi dā a ra Pedro, bi 'yεmbi:

—Nu'i gue'e grá Cristo, rá Thahni i Oja, bi 'yεn'a.

30 Nε nu'a ra Jesús bi hεcua yá xädi ngue hin da ma to'o a.

Bi man ra Jesús nanguε rán dątezehe

31 Nu ra Jesús bi dε'mi bi xi ɯ yá xädi 'bε'a da t'ørpe ngue gue'a bin ja'i ua ja ra ximhäi a, nε bi xi'ɯ ngue hin da numanho ma ngarbihe yɯ dąc'yεi, nε yɯ ngarba mbäjä nε yɯ xänbate nija, nε bi xi ɯ jatho da nu xɯn ngu ran ɯnbi nε da tho, nε da dąmbɛni 'bɯ ná hyupa.

32 Nε bi xifi xɯn ho 'bε'a da t'ørpe, hin'yɯ 'bε'a bi gøn'dɯ. Pε nu ra Pedro bi zixmanhε nε bi hεcipi, bi 'yεmbi:

—Njon gui japi da bεnt'i i, damin yaɲi, bi 'yεmbi.

33 Nu ra Jesús bi hyand bɯ mi 'bäh mi'da yá xädi 'bɯ mi 'yεmp'a ra Pedro:

—Dami 'uegue nanguε ma hmigä grá zı̄thu Satanás. Nu'i hingui sä guim bɛni tengu im bɛn Oja, hɔnt'a guım bɛn a guın nu ua ja ra ximhäi, bi 'yεmbi.

34 Nu'a ra Jesús bɣya bi zohn'dɯ yɯ ja'i nε yá xädi nε bi 'yεmp'ɯ:

Hɔnt'a go to'o i nde da dengui, hin da zän zεhe 'bε'a da 'yɔt'e nε da hyät yɯn ɯnbi madague da tho, nε da bɛni tengu dım bεngä.

35 Nguetho nu'ɯ to'o i su da du nanguεcä, pε gätho yɯ pa da nu ran ɯnbi mazai ɯ, pε nu'ɯ hingui su da du nanguεcä nε nanguε mam hmangä, gätho yɯ pa mazai dım 'bɯ ɯ.

36 Hin'yɯ 'bε'a xɯn ho da nu ɯ yɯ ja'i 'bɯ xtı peti gätho 'bε'a i ja ua ja ra ximhäi, nε hɔnt'a ran ɯnbi mazai da nu ɯ.

37 Hin'yɯ 'bε'a sä da 'yɔt'a n'da ra ja'i ngue da 'yεna di pɔse rá te, bi 'yɛn a ra Jesús.

38 Nε xø bi 'yεna:

—Nε nu'a to'o i pε'ts' rá sä nanguecä nε nangue mam hmangä b_u 'b_u u hingui εC'yεi Oja, nεcä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, xín ga εmbi ma t'uhni 'b_u rán zεgui ra pa a, 'b_u bá pengä mahø'n'a. Nε din jagä rá ts'edi ma Ta b_u mahεts'i nε gätho yám 'bεhni ban 'yohe 'b_u bá εcä mahø'n'a, bi 'yεn a ra Jesús.

9

Ra Jesús bim pä a n'da ora b_u ja ra nyuni

1 Nε man'da bi xi u, bi 'yεmbi:

—Majuani dí xi ah_u, 'b_u i 'da ah_u ngue hin gni tuh_u 'b_u bi d_u'mi di manda ua rá ts'edi Oja.

2 Nu'b_u mi tho'a n'dato pa xím man ra Jesús na, bi zixa ra Pedro nε'a ra Jacobo nε ra Xuua b_u ma'ueni b_u bí ja n'da ra t'øhø x_un hεts'i. Nu'b_u mí zøm b_u, bi nu yú xädi bim pä'a ra Jesús.

3 Nε rá pahni bim pädi bi fεxni, nε εmme bi t'axqui xinda gue'u gätho mi'da t'εmbi x_un t'axi.

4 Nε bi nεqui b_u ra Elías n'youi ra Moisés, bin ya_u ra Jesús, mi 'b_uh maya'b_u u.

5 Nu ra Pedro b_uya bi xih ra Jesús:

—Ma xänbate i, x_un ho ngue gätho dí 'b_uhmb_u ua ya, bi 'yεna. Ga høhmbe hyu y_u t'angu. N'da'e nε n'da Moisés, nε n'da Elías, bi 'yεna.

6 Ngub_u bi ma nguetho him mi pädi 'bε'a bi ma nguetho εmme bi mbidi.

7 Nε nub_uya, bá εh y_u güi bi gomp'u mi 'bä u nε bi 'yø a n'da ra nde u ngue bin ya b_u ja y_u güi, bi 'yεna:

—Guehna ma Ts'ant'u εmme dadí huεqui, dami 'yømanhoh_u 'bε'a da man na, bi 'yεn a ra nde bin ya.

8 Nε nu'b_u min hanni _u y_u xädi ra Jesús, njon mam bi nu, hønt'a ra Jesús bi nu i 'bäp_u.

9 Nε nu'b_u mi gäp_u ja ra t'øhø, bi 'yεmp'_u y_u xädi ngue njo'o to da xifi 'be'a xi nu b_u, jague'b_u bi dambɛnise a ra Jesús gue nu'a bin ja'i ua ja ra ximhäi a.

10 Janangue a bi bɛntho a ram hma bi sifi nε him bi ma. Nε bin 'yänzεhε nε bin 'yεmp'_u:

—Be'a ní mba a ram hma bi ma ra Jesús ngue da dambɛni.

11 Nε bi 'yän'na ra Jesús _u b_uya:

—'Be'a ní mba a i man y_u xänbate nijä ngue jatho duam 'bet'o ra Elías nε m'bejua ra Cristo, bi 'yεmbi.

12 Mi dā a ra Jesús, bi 'yεmp'_u:

—Majuɔni im man _u, bam 'bet'o ra Elías di hoqui gätho 'be'a ja ua. Nε ha guím bεmh_u 'be'a man rām hman Ojä ngue din ja b_uya, ngue da zøh man'da din ja'i ua ja ra ximhäi, da nu x_un ngu ran _unbi nε da t'εmbi nte di muui.

13 Pε dí xi ah_u ngue bi zøcua a gue bi thocpa rá 'befi ra Elías, nε bi 'yørpe gätho mí ndese y_u ja'i da 'yørpe, tengu nt'o't'i nangue a, bi 'yεna.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min 'youi ra zĩthu

14 Nε nu'b_u mi zøp_u 'b_uh mi'da y_u xädi bi nu n'da munts'i y_u ja'i ngue madi thε'ts'_u. Nε nu'_u 'da y_u xänbate nijä ngue madin junth_u y_u xädizehε ra Jesús.

15 Gätho y_u ja'i mi 'b_up_u bi hyonya thoho 'b_u min nu ba εp_u ra Jesús nε bin 'yεmp'_u: “Be'a din ja ya.” Nε 'bex bin tihi bi mba bí zεngua.

16 Nε nu ra Jesús bi 'yän'd_u nε bi 'yεmp'_u:

—'Be'a gue gnín junth_u, bi 'yεmp'_u.

17 'Bex bi dą a n'da ran 'yoh_u mín 'yoh_u y_u ja'i:
—Xänbate i, nugä bá sigä ua n'da ma ts'ant'_u ngue
in 'youi ra zı̄thu di japi i gore.

18 Nε høn_{bu} go hap_u i sits'i, nε i huə'ts'i, nε i pøn
y_u fūgui rá nde b_uya. Nε di cuxt' yá ts'i nε di bōcabi.
Nε dá xi_u ni xädi b_uya gue da hyønba thi ra zı̄thu pε
him bi zä, bi 'yɛn'a.

19 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu'e_{hu} guexta a hin guí εc'yei_{hu} 'bε'a dí xi
ah_u. Ha'mi pa ngue ga tōp'a thoho ah_u ngue gui
'yεc'yεigah_u. Nu'a ni ts'ant'_u ba singa ya, bi 'yɛn'a
ra Jesús.

20 Bá ts'i b_uya. Nu'a ra zı̄thu 'b_u mi nu ra Jesús
'bex bi dεxa häi ra ts'ant'_u min 'youi. Nε nu'b_u mi
zo b_u häi din dąn b_uya, nε i pøn y_u fūgui rá nde.

21 Nu ra Jesús bi 'yän'na rá ta ra ts'ant'_u:

—Man jam'b_u bi mb_udi.

Bi dą a rá ta ra ts'ant'_u b_uya:

—Bi mb_u 'b_u min t'uhni.

22 Nε xən ngu y_u nı̄di di japi i ap_u ja ra sibi nεp_u
po ra dehe 'b_u i 'yo b_u, i nde dí du a. Nu'b_u da zä,
dami zεc'be gui huεga'be, bi 'yɛmbi.

23 Nu ra Jesús bi dądi:

—Hąhą, nu'b_u guí εc'yεi gue i ja ma ts'edi. Gätho
din ja a da nde n'da ra ja'i 'b_u i εc'yεi i ja rá ts'edi
Oja, bi 'yɛmbi.

24 Nu'a rá ta ra t'uhni 'bex bi dąti nts'edi:

—Majuąni dí εc'yεi pε dami jaqui man'da ga
εc'yεi xən ho, bi 'yɛna.

25 Nε min nu ra Jesús, man'da ni zōtho y_u ja'i,
janangue a 'bex bi hyøn a thi ra zı̄thu min 'youi ra
ts'ant'_u, bi 'yɛmbi:

—Grá gore zĩthu ne grá gogu, dami pøm bũ ne him man gui carpu rá mbai na ra ts'ant'ũ, bi 'yẽmbi.

²⁶ Ne nu'a ra zĩthu bi mbafi ne nts'edi bi huɔspa rá ja'i ra t'ũhni, ne bi bøm bũya. Nu'a ra t'ũhni bi gohi tengu 'bũ xi du. Ne xũn ngu ɛ ɛna: “Bi du.”

²⁷ Pe nu'a ra Jesús bi benba rá 'ye, ne bi xots'i, ne bim 'bäh ra t'ũhni bũya.

²⁸ Ne bi mbähä yá xädi ra Jesús bũ ja ra ngu bũya. Nu'bũ mi zøm bũ bi 'yän bũ ma'ueni ts'ũ:

—Hanja him bi zä dá hømhbẽ thi ra zĩthu min 'youi ra t'ũhni, bi 'yɛn'ũ yá xädi.

²⁹ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ũ:

—Nuna ra zĩthu tengu na, hin da zä gui hyømhbũ thi 'bũ hinga m'bet'o gui 'ye't' nin sihmehũ ne ɛmmɛ gan yaɦũ Oja, bi 'yɛmp'ũ yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús im ma mahøn'a rán dqte

³⁰ Nu'bũ mi bøm bũ ra Jesús ne yá xädi, bi mbähä bũ Galilea, ne nu ra Jesús njom bi ndepe da badi ngue i 'yo bũ.

³¹ Nguetho mí xänba yá xädi ne mí ɛmbi:

—Nugä nque dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bũ ja yá 'ye yũn 'yohũ ne da thogä. Ne nu'bũ dá tu, ga thambɛnigä 'bũ na hyupa.

³² Pe nu yá xädi him bi badi 'be'a nam bøn'a bi ma ne mí su da 'yänni.

Nu'a i nde dim 'bet'o din 'yɛhe thoho a

³³ Ne bi zøm bũ Capernaum bũya. Ne nu'bũ mi zøm bũ ja yá ngu, nu ra Jesús bi 'yän 'dũ yá xädi:

—'Be'a gnín junthũ bũ 'yu.

³⁴ Ne him bi dũ ɛ nguetho xin junt pu 'yu, xin 'yänni nangue'a to'o dim 'bet'o.

35 Nu'b_u min säya ra Jesús,

—Bá th_umhb_u ua, bi 'yεmp'_u 'de'mayoho yá xädi.
Nε nub_uya bi 'yεmp'_u:

—To'o nde di ng_urbi da 'yøt'e ngue dim 'bejua
thoho nε din 'yεhe nangue gätho _u mi'da, bi 'yεn'a
ra Jesús.

36 Nε nub_uya bi japi dim 'bä inde n'da ra t'uhni,
nε bi dospa rá xixi nε bi 'yεmp'_u:

37 —Nu'a te'o i simanho n'da ra t'uhni nangue
ma thuhugä, nεcä i simanhogui. Nε nu'a to'o i
simanhogui, hinga høngdä i simanhogä a pε nε'a
Ojä bá pengä ua i simanho a, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a i tεn rá ts'εdi ra Jesús rá m fäts'iu i a

38 Nu ra Xuua bi 'yεmp'_u a ra Jesús:

—Xänbate i, xtán nuhe n'da ran 'yoh_u i ndøn'na ni
thuhu 'b_u i høn a thi y_u z_ith_u in 'youi 'da y_u ja'i, nε
dá hεcpahe, nguetho hin dín 'yoh_u.

39 Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'_u:

—Nde'b_u hin xqui hεcpah_u nguetho hin di
c'aman'ugä to'o øt' y_un t'øt'e mixte nangue ma
ts'εtigä.

40 Nε nu' _u to'o i 'b_ui ngue him man s_uih_u, gue' _u
mam fäts'ih_u _u.

41 Hønt'a go te'o di 'da ah_u ts' _u ra dehe ngue i p_udi
guí tengah_u, maju_uni dí xi ah_u i ja 'be'a di un Ojä a
nangue ran ho bi 'yøt'ah_u, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a da 'yøt' ran ts'o x_un ngu ran _unbi da nu a

42 Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Hønt'a te'o di 'bepi da 'yøt' ran ts'o n'da ra
t'uhni i εc'yεigui, x_un _utho ran ts'εmbi da nu a.
Man'da x_un _u xinda gue'b_u da thurpi rá 'y_uga b_u ja

ra do ngue ra jani xan hya, ne da t'en bu mbonthe ja ra deja.

⁴³ Nu'bu ni 'yeha di ja aha gui 'yotha ran ts'o, xan ho 'bu gui 'yotha tengu 'bu gui hyejha. Madague gan do'yeha pegue gui timbha ra te mazai, xinda gue'bu di ja yoho ni 'yeha ne gui nuha ran unbi mazai guepa ja ra sibi njam'bu i hueta'i.

⁴⁴ Xan uho guin nuha bu 'bu, tengu tho 'bu i sa a ni ngøha ya zu'ue, ne njam'bu din he a di zapi gätho ya pa, ne tengu 'bu n'da ra sibi njam'bu da hueta'i.

⁴⁵ O nu'bu ni guaha di ja aha gui 'yotha ran ts'o, xan ho 'bu gui 'yotha tengu 'bu gui hyejha. Madague gan doguaha pegue gui timbha ra te mazai xinda gue'bu di ja yoho ni guaha ne gui nuha ran unbi mazai.

⁴⁶ Xan uho guin nuha bu 'bu, tengu tho n'da ra du ngue 'buh ya zu'ue sap ya ngø ne njam'bu din he a ni zapi gätho ya pa, ne tengu 'bu n'da ra sibi njam'bu da hueta'i.

⁴⁷ O nu'bu ni dāha di ja aha gui 'yotha ran ts'o, xan ho 'bu gui 'yotha tengu 'bu gui hyahmbha. Madague gan 'dadä thohoha, pegue gui cutha bu di manda rá ts'edi Oja, xinda gue'bu di ja yoho ni dāha ne gui nuha ran unbi mazai.

⁴⁸ Xan uho guin nuha bu 'bu, tengu tho n'da ra du ngue 'buh ya zu'ue sap ya ngø ne njam'bu din he a ni zapi gätho ya pa, ne tengu 'bu n'da ra sibi njam'bu da hueta'i.

⁴⁹ Gätho aha din ja aha yan unbi 'dahma gui pømanhoha, tengu tho u ya 'bøts'e din t'un Oja i pa ma japi ra u ngue da bømanho.

⁵⁰ Nu ra u xan ho. Pe nu'bu bi 'beh rá ts'edi ya hin'ya 'be'a sä dín hoqui. Ne ngutho aha o guidi jafha

gui 'behmbu ran ho i ja ahu. Pe guim 'bumanhohu ni mija'ihu.

10

Ra Jesús bi ma njon da hyeh rá xisu

¹ Nu'bu mam bá epu Capernaum ra Jesús bi zom bu ra xequi Judea, ne bin 'yo bu rá nyani ra häi Judea nepu 'danguadi ra dathe Jordán. Bi mbuh yu ja'i bim peti mahøn'a bu mi 'bäh ra Jesús, ne bi xänbi mahøn'a tengu nzai mi øt'e.

² Ne nu'bu mi zom bu yu fariseo, bi 'yän 'bu da zä da hyeh rá xisu n'da ran'yohu, nguetho i nde da dñbi 'be'a dí yap'a ra Jesús.

³ Nu'bu mi da a ra Jesús:

—'Be'a mam bu ja rán t'edi ra Moisés nangué ran hyegui.

⁴ Bi da'u yu fariseo buya:

—Nu ra Moisés bi ma ngue nu'bu n'da ran 'yohu in nde da hyeh rá xisu, da t'ørpa ra søcuq ngue ran xuni.

⁵ Nu'bu mi da a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nangué'a xum me ni mbuihu janangué a gue a ran t'edi bi man ra Moisés a.

⁶ Pe nu'bu rá mbudi ra ximhäi, Oja bi zänna n'da ran 'yohu ne rá xisu.

⁷ Janangué a nu'bu n'da ran 'yohu da zin a n'da ra xisu him man i 'yo rá güenda rá ta o gue rá mbe,

⁸ pegue dim 'buhmi rá xisu ne din ja tengu 'bu n'dan ja'itho. Nu mam 'bet'o mí yonja'i, pe nu'bu bi zini din ja tengu 'bu n'dan ja'itho.

⁹ Ne nu'u di penba Oja u, njon da zä di xunba u, bi 'yæn a ra Jesús.

10 M'bejua bi zòm b_u ja n'da ra ngu nε bi 'yän'du yá xädi:

—'Be'a nam bøn a gám ma, bi 'yεn u.

11 Nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Gätho te'o da hyeh rá xisu nε da zim man'da, nu'a øt' ra 'yomt'εni a.

12 Nε ngutho n'da ra xisu 'b_u da hyeh rá ndø nε da zim man'da ran 'yoh_u nε'a øt' ra 'yomt'εni a, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu ra Jesús i numanho y_u t'uhni

13 Nu'u da y_u ja'i bi zix yá t'uhni b_u 'b_uh ra Jesús, i ndepe da dospa yá ya. Pε nu yá xädi bi hεcpa u ngue hin da zix y_u t'uhni b_u 'b_uh ra Jesús.

14 Nu'b_u mi nu ra Jesús 'be'a bi 'yøt' yá xädi bin cuε b_uya, nε bi 'yεna:

—Dami jaf_u y_u t'uhni ba thocua, 'yo gui corpah_u b_u, nguetho hønt'u to'o da gohi tengu n'da ra t'uhni ngue din unse di manda rá ts'edi Oja, da y_urp_u di manda rá ts'edi Oja u.

15 Majuani dí xi ah_u, nu'b_u hin gui cohmb_u tengu n'da ra t'uhni hin da zä gui c_uth_u b_u di manda rá ts'edi Oja 'b_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

16 Nε nub_uya i thεx'u y_u t'uhni nε bi dospa yá ya nε bi 'yâp râm fäts'i Oja nanguε u.

Ra membeti ts'unt'u bi si a ra te mazqi

17 Nu'b_u mi bøn'a ra Jesús b_u mí 'b_ui, 'bex bá ε a n'dihi n'da ra ts'unt'u. Bi z_urp_u 'yu, bin danyahmu b_u ja rá gua ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Hoga xänbate i, 'be'a ga øt'ä ngue din jagä ra te mazai, bi 'yεn a.

18 —Ha guím bēni 'bē'a guím ma ngue guí ɛngui xən hogui. Nguetho hōnt'a Ojā xən ho.

19 Ha guí pā ɯ yán t'ɛdi Ojā ngue i ɛna: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hācpa rá te ni mija'iuui, o guím pɛ, o guí man yɯ fehni, hin gan siyate, nɛ gui numansu ni ta nɛ ni mbe, nɛ gue'a man yɯn t'ɛdi a,” bi 'yɛn a ra Jesús.

20 Nɛ bi dā a ra ts'ant'ɯ bɯya:

—Xānbate i, gātho yɯn t'ɛdi dá øt'ä gue'bɯ go man t'ɯhnigä.

21 Nu ra Jesús ɛmmɛ bi huɛc 'bɯ min hyɛtui nɛ bi 'yɛmbi:

—I ja a man'da di 'bēdi gui 'yøt'e. Ni mba, bá pā 'bē'a gātho i ja i, nɛ gui darpa yɯ hyoya ni mbeti bɯya. Nɛ din ja a 'bē'a m'bē'ts'i bɯ mahɛts'i gue di muui. Nɛ nubɯya ba ɛhɛ gui tɛngui, nɛ gui hyät' yɯn ɯnbi madague gui tu, bi 'yɛmbi.

22 Pɛ nu ra ts'ant'ɯ bi du rá mbɯi 'bɯ mi 'yø a bi man a ra Jesús nguetho ɛmmɛ ra mɛmbeti a. Janangue a bi 'uetho.

23 Nu ra Jesús bi hyant'ɯ gātho mi 'bāpɯ nɛ bi xih yá xādi bɯya:

—ɛmmɛ xən hɛi n'da ra mɛmbeti da yɯrpɯ di manda rá ts'edi Ojā, bi 'yɛna.

24 Nɛ nu yá xādi bi hyonya thoho a bi man ra Jesús. Pɛ nu ra Jesús xø bi 'yɛmp'ɯ yá xādi mahøn'a:

—Ma zɯ t'ɯhni ahɯ, xən hɛi da yɯrpɯ di manda rá ts'edi Ojā n'da 'bɯ i hu rá mbɯi nangue ra mbeti.

25 Man'da hingui hɛi ra camello da yɯrpɯ ja rá zagu ra 'yofani, xinda gue n'da ra mɛmbeti da yɯrpɯ di manda rá ts'edi Ojā, bi 'yɛmp'ɯ.

26 Ne xø man'da bi hyonya tho ɯ yú xädi ne bin 'yɛmzɛhe ɯ:

—To'o maha da zä da dɪn a ra te mazai 'bɯ, bi 'yɛn ɯ.

27 Nu ra Jesús bin hyɛthɯ yú xädi ne bi 'yɛmp'ɯ:

—Hingui sä da dɪnse ra te mazai n'da ra ja'i pɛ nu Oja gätho da zä da 'yøt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Nu ra Pedro bɯya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Nugähe, gätho 'be'a mi jaje xtá sohmbe ne dá tɛn'nahe.

29-30 —Majuani, ɛn a ra Jesús, ne dí xi ahɯ ya, hønt'a go to'o bi zoh rá ngu, o gue yú cu, o gue rá ta, o gue rá mbe, o gue rá xisu, o gue yú t'ahni, o gue yú häi, ngue da dɛngui, pɛ ɛmmɛ man'da xɛn ngu dɪn ja ngue yú ngu, o gue yún 'yohɯ, o gue yún ju, o gue yú mbe, o gue yú t'ahni, o gue yú häi, xinda gue ɯ gätho mi ja mam 'bet'o, pɛ ne'ɯ yɛn ɛnbi da nu, ne da nu ran ho gätho yɯ pa mazai 'bɯ rán zɛgui ra pa.

31 Ne xɛn ngu ɯ mi 'bet'o dɪm 'bejua ne nu'ɯ mi 'bejua dɪm 'bet'o ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dɛte

32 Nu'bɯ mi mba bɯ 'yu Jerusalén ra Jesús, xɛn ngu yɯ ja'i bi dɛnni. Nu ra Jesús mi 'bet'o, min 'yohɯ yú xädi, ne mí 'bejua yɯ ja'i. Ne min su ɯ yú xädi, midi hyonya thoho ɯ ngue nde da mba bɯ Jerusalén ra Jesús. Ne nu ra Jesús bi zix bɯ ma'ueni ts'ɯ yú xädi nde da xifi 'be'a da t'ørpe.

33 Ne bi 'yɛmp'ɯ:

—Nuya ná mbähä bɯ Jerusalén. Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bɯ 'bɯh yɯ ngørpa mbäjä ne'ɯ yɯ xänbate nija, ne da 'yørcä ran juanbi ɯ ngue ga tu, ne di dägä bɯ 'bɯ ɯ him ma mijudíohɯ.

34 Nε da mba nthengui nε da mba m'be'migui, nε da mba nts'ots'igä, nε da thogui. Pε nu'bu ná hyupa ga thambɛnigä, bi 'yɛmp'ɯ yú xädi.

Äh ra mate ra Jacobo nε ra Xuua

35 Nu ra Jacobo nε ra Xuua, yú ts'unt'ɯ ra Zebedeo, man'da bi hyäm bu mí 'bäh ra Jesús nε bi 'yɛmbi:

—N'da ra mate dí nde ga ä'a'be.

36 Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—'Bε'a guí nde ga øt'auí.

37 Nε bi 'yɛmp'ɯ buya:

—Dí nde'be 'darpɯ ga huhmbɯ ngue 'da xtá hutho'be bu ja ni mɛxa 'bu gán ts'ut'abi, bi 'yɛmbi.

38 Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'auí, hin guí pähmi 'be'a nam bøn'a guí ähmi. Ha da zä ne'auí guí säui ran unbi ga sägä. Ha da zä nε auí guí hyät'ui ra dumbui ga hät'ä.

39 —Da zä, bi 'yɛn ɯ.

Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Majuani, nu ran unbi ga sägä guí säui a, nε nu a ra dumbui ga hät'ä nε auí guí hyät'ui a.

40 Pε hinga gue'a man t'ɛdigä gam mangä to'o dan hyuhmbe bu ja ma mɛxa. Pεgue gue'a Ojä di un ran t'ɛdi to'o xan zänni, bi 'yɛn a ra Jesús.

41 Nu'bu mi 'yø ɯ yú mixädiɯ 'be'a bi man ra Jacobo nε ra Xuua, bi mbudi bin cuɯ.

42 Janangue'a nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ gätho 'dε'mayoho yú xädi buya:

—Nu'ɯ i ja yú ts'edi ua ja ra häi ɛmmɛ xun hɛi i ørpa ɯ to'o di manda ɯ, nε ɛmmɛ din 'yɛx'ɯ.

43 Pɛ nu'ahɯ hinga ngubɯ gui 'yøthɯ. Pɛ hønt'a go to'o da nde din ja rán t'ɛdi xɯn ho, pɛgue jatho din 'yɛhɛ ngue gätho mi'da.

44 Nɛ nu'bɯ 'bɯ a n'da ahɯ ngue i nde dim 'bet'o, pɛgue din 'yɛhɛ thoho ngue gätho mi'da.

45 Tengu thohogä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá ɛcä ngue dam hmugä, pɛ bá ɛcä ngue dan 'yɛhɛ thohogä, nɛ ga dä ma te gan yɔnba yú te yɯ ja'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a ra xädä i Bartimeo a

46 Nɛ mi thopɯ ja ra hnini Jericó ra Jesús nɛ yú xädi, n'yohɯ xɯn ngu yɯ ja'i. Nɛ mi hupɯ nden'yu n'da ra xädä rá thuhu ra Bartimeo, rá ts'unt'ɯ ra Timeo. Mí äh ra mbeti a.

47 Nɛ nu'bɯ mi 'yøde ngue gue'a ra Jesús ra mɛngu Nazaret ní mba bɯ, bi mba't'i, bi 'yɛmbi:

—Hague Jesús, rám bom'beto i ra David, dami huɛgui, bi 'yɛna.

48 Pɛ nu yɯ ja'i bi hɛcpi, bi xifi din hɛ. Pɛ nu'a ra xädä man'da nts'ɛdi mbafi:

—Rám bom'beto i ra David, dín ja a nin huɛcate nanguecä, bi 'yɛna.

49 Nu ra Jesús bim 'bäh pɯya, bi zohna ra xädä. Nu yɯ ja'i mí 'bejua bi xi a ra xädä:

—Dami ndants'i, gan johya, nguetho in zon'na i ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ.

50 Bi tonts'a rá coto ra xädä bɯya, bi ndants'i nɛ bi mba bɯ mi 'bäh ra Jesús.

51 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—'Bɛ'a guí nde ga øt'a i.

Nɛ nu ra xädä bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dí nde gui xoga ma dä.

52 Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi:
 —Ni mba, bi zä i nguetho gá 'yεc'yεigui, bi 'yεna.
 Nε 'bex bin zø yá dä ne 'bex bi dεn bε ni mba ra Jesús.

11

Bi hyux ra buru a ra Jesús nε bi t'εspi

1 Nε mi ts'utho da zøm bε Jerusalén ra Jesús nε ε mín 'yohε. Bin 'yo bε hämbε ra hnini Betfagé nε ra hnini Betania, hεrpε ja ra nyuni Olivos. Nε nubεya bi mbεhn'dε yoho yá xädi ra Jesús.

2 —Ni mbε nε njon nε bí ja ra hnini nε nu'bε gá sømmi, gui tımmi bε n'da ra buru nthat'i ngue njo'o to xí hyux'a n'dandı, nε gua xoc pεya nε gua siui ua.

3 Nε nu'bε da t'εn'auı: “Hanja ngubε guı øt'ui,” 'bε da t'εn auı, gui 'yεnui: “Nu'a ra Hmu i honi nε xø ba si'be ua mahøn'a,” gui 'yεnui, bi 'yεn'a ra Jesús.

4 Nε bi mba bεya, nε bi dım bε a ra buru, nthat'i bε ja ra goxthi nguepε i thoh ra 'yu. Nε bi xoc'ε bεya.

5 Nu'ε mi 'bεpε bi 'yεn'ε:

—'Bε'a guı øt'ui bε, hanja guı xocui ra buru.

6 Nu'ε yε xädi bi dät'ε nε bi xifi tengu xi xih ra Jesús.

—Dami sixui 'bε, bi t'εmp'ε yε xädi bεya.

7 Bá ts'inba a ra buru a ra Jesús bεya nε bi mbøh yá coto ε bá si ra buru, ngue bi gąspi nε bi hyuxa ra Jesús bεya.

8 Nε'ε yε jå'i bi mbøh yám 'bεxøts'e pahni bi xımba bε 'yu, nε nu'ε mi'da yε jå'i bi xεc yε paxi nε bi mbøcpa bε ja ra 'yu.

9 Nu'ɥ mi 'bet'o bɥ ní mba a ra Jesús, ne ɥ mi 'bejua, gätho í mba ɥ bi 'yɛn'ɥ:

—Majari a bá pɛnhd Oja, bi 'yɛn ɥ.

10 Din ts'ut'abi a tengu tho ma mbombøtahe ra David. Mixte rá ts'edi Oja, bi 'yɛm bɥ ní mba ɥ.

11 Bi yɥthɥ bɥ Jerusalén ra Jesús bɥya. Ne bi yɥrpɥ ja ra dɔnija, ne bi nu 'be'a gätho i t'ørpɥ ne bi bøm bɥya nguetho ya bin de. Bi mba bɥ ra hnini Betania ne ɥ 'de'mayoho yá xädi bi mbähä.

Ra Jesús him bi numanho ra za him mi zɥh yá ndät'ä

12 Nu'bɥ mi hyax bɥya bi bøm bɥ Betania ra Jesús, bi mbeng bɥ Jerusalén. Ne bin tumanthuhu bɥ 'yu a.

13 Ne mi hant'a n'da ra za ja yá paxi, bi mba da nu 'bɥ i zɥrpɥ yá ndät'o. Pe nu'bɥ mi zøm bɥ, nte bi dɔm bɥ, hønt'ɥ yá xi nguetho hinga gue'ɥ yɥ pa i zɥh yá ndät'o, ne säti tho ja yá xi.

14 Nu ra Jesús bɥya bi 'yɛmp'a ra za:

—Njam'bɥ to da zi mahøn'a ɥ ni ndät'o, bi 'yɛmbi. Ne bi 'yøh yá xädi a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi hyøn a thi ɥ yɥ mbä ne ɥ yɥ däi bɥ ja ra dɔnija

15 Ne bi thopɥ Jerusalén ra Jesús ne yá xädi. Ne bi yɥrpɥ ja ra dɔnija mahøn'a. Ne bi hyøn a thi gätho yɥ mbä ne yɥ däi mi 'bɥrpɥ. Ne bi ndønba yá mɛxa yɥm pämbeti ne yán thuts'i yɥ mbät'azɥ.

16 Ne njon di japi da thopɥ nija 'bɥ i tu yá 'beni.

17 Ne bi 'yɛmp'ɥ yɥ ja'i bɥya:

—Ha hinga nt'o't'i bɥ ja rá søcuɔ Oja ngue bi 'yɛna: “I thø a ma ngu nguɛpɥ da dandegui gätho yɥ ja'i 'bɥcua ja ra ximhäi,” i ɛn Oja, bi 'yɛn a ra Jesús.

Pe nu'ah_u, xcá 'yørpah_u tengu 'b_u rá hyädo nguere_u nin yän _u y_u bε, bi 'yεmp'_u b_uya.

18 Bi 'yø_u y_u xänbate nijä ne y_u ngurpa mbäjä 'bε'a xí man'a ra Jesús, ne i honi hague dán zä da hyo, nguetho bin su 'b_u mi nu gätho y_u jä'i madi hyonya thoho nangue a 'bε'a bi xänba ra Jesús.

19 Nu'b_u mín de bi bøm b_u a ra Jesús b_u ja ra dāhnihi Jerusalén ne yá xädi. Bi mbähä b_u ra hnini Betania mahøn'a.

Bi 'yot'a ra za

20 Nu'b_u mi hyax b_uya bi thoh mahøn'a b_u 'bä a ra za ngue mi εna xtán zip yún dät'o ra Jesús. Nu'b_u mi nu'_u, ya xí 'yot'i gätho yá 'y_u.

21 Nu ra Pedro b_uya bi bεn a xí man ra Jesús ne bi 'yεmbi:

—Xänbate i, ne nun_u ra za gá 'yεmbi him man'dandı da ts'ip yún dät'o ne ya xø 'yot' ya, bi 'yεn a ra Pedro.

22 Ne nu'b_u mi dāh ra Jesús, bi 'yεmp'_u:

—Dami 'yεc'yεih_u ngue gätho da zä da 'yøt' Ojä a xun hεi.

23 Janangue'a nu'b_u ya gá xihmb_u n'da ra t'øhø da 'uegue din hyøzehε b_u ja ra dejä, din ja a gá mamhb_u 'b_u hingui yoho guím bεmh_u, ne guí pähmb_u majuañi gätho sä da 'yøt' Ojä a xun hεi.

24 Janangue'a dí xi ah_u ngue nu'b_u ja a guí äf_u Ojä, dami 'yεc'yεih_u ngue di 'da ah_u a guí äf_u ne din ja a b_uya.

25 Ne nu'b_u guí yāh_u Ojä him man guim bεmh_u a bi 'yøt'ah_u ni mijä'ih_u, gam punbah_u _u ne'a Ojä di pun'nah_u b_uya.

26 Nguetho nu'bu hin gadim punbahu ni mijä'ihu xinga gue'a ni Tahu bí 'bup mahëts'i di pun'nahu, bi 'yëmp'u yá xädi ra Jesús.

Ran t'änni nangue rán t'ëdi ra Jesús

27 Bi zòm bu Jerusalén ra Jesús ne yá xädi, ne xø bi zòm bu ja ra danija. Ne nu yu ngurpa mbäjä bi zòm bu mi 'bäh ra Jesús, n'yohu yu xänbate nija ne yu dác'yëi.

28 Nu'u bi 'yän'na ra Jesús:

—To'o bi 'da a ran t'ëdi gui 'yøt'a gui øt'e.

29-30 Ne nu ra Jesús 'bu mi dadi bi 'yëna:

—Necä ga än'nahu to'o bi un rán t'ëdi ra Xuua Nxixyá, hague Ojä uague yu jä'ithoho. Ne nu'bu gá xijü, necä ga xi ahü to'o bi 'dacä man t'ëdi buya.

31 Nu'u bin 'yëmzëhe u buya:

—Xi'bu ga xihmbu ngue gue'a Ojä bi un rán t'ëdi, ne da 'yënjü: “Hanja hin gá 'yëc'yëihü thä,” da 'yënjü buya.

32 Ne nu'bu ga ëmhbu yu jä'i thoho bi un ran t'ëdi ra Xuua, pë hingui sä ga xihmbu tengu a, bi 'yëñ u, nguetho gätho yu jä'i mi ëspa ra Xuua ne bi 'yëc'yëi ngue rá pøngahyá Ojä a.

33 Ne nu'bu mi dā u yu xänbate nija ne u gätho min 'yohü,

—Hin dí pähmbe, bi 'yëntho u.

Nu ra Jesús bi 'yëmp'u:

—Xinga guecä ga xi ahü to'o bi 'dacä man t'ëdi, bi 'yëñ'a.

12

Rán t'uti yuñ ts'ombëfi

1 Nu ra Jesús 'bex bi dɛ'mi bi xi a n'da ran t'uti nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu n'da ran 'yohɛ bi 'yɔt'a n'da ra nuɔndät'o, nɛ bi fɔ't'e nɛ bi 'ya'ma n'da ra hyahäi guepɛ da 'yɔt'a n'da ran the'ma guindät'o, nɛ bi hyø a n'da ra jado xɛn hɛts'i da ndex ɛ da nu rá häi.

Nɛ bi hmit'ɛ yɛ mbɛfi a rá häi ngue dim pɛpɛ, nɛ bi mba n'danni a ran 'yohɛ.

2 Nu'bɛ bi zɔn ra pa din ja ɛ yɛn dät'o, bá pɛhna n'da rá 'yɛhɛ ba tu a xí mamhbɛ di unni.

3 Pɛ nu'ɛ yɛ mbɛfi bi bɛnt'a ra 'yɛhɛ, nɛ bi mbɛ'mi nɛ bi mbɛnthoho bɛya nɛ nte bi unni.

4 Nu rá mbɛti ra nuɔndät'ä bá pɛhn man'da rá 'yɛhɛ bɛya. Pɛ nɛ'a bi mba ma bat'a do a, nɛ bi mba ma ɛnba rá ya, nɛ bi zantho, nɛ xø bi mbɛnthoho bɛya.

5 Nɛ bá pɛhn man'da, nɛ xø bá tho a. Nɛ xɛn ngu mi'da bí 'bɛhni. Nu'ɛ 'da bi ɛnba thoho nɛ nu mi'da bi hyo.

6 Mi 'bɛ a n'da rá ts'ɛnt'ɛ a rá mbɛti ra nuɔndät'o nɛ ɛmmɛ di huɛc'a. “Nu yɛ mbɛfi masque da numansu ma ts'ɛnt'ɛ,” bi 'yɛnsɛ, nɛ bá pɛn'na bɛya.

7 Pɛ nu ɛ yɛ mbɛfi 'bɛ mi nurpa a rá ts'ɛnt'ɛ, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ: “Nuna, guehna da gohmi ra häi 'bɛ bi du rá ta. Mbähä ga hohɛ nɛ nubɛya ma mbɛti zɛhɛɛ ra nuɔndät'o,” bin 'yɛmzɛhɛ ɛ.

8 Nɛ bi bɛnt'i nɛ bi hyo nɛ bi 'yɛm bɛ ma'ueni bɛ ja ra nuɔndät'o, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɛ mi man a ran t'uti.

9 —Nuya guim bɛmhɛ 'bɛ'a da 'yɔt'a rá mbɛti ra nuɔndät'o, bi 'yɛmp'ɛ. Guehma ba ɛsɛ nɛ da hyo ɛ xí hmit'a rá nuɔndät'o nɛ di un ra nuɔndät'o ɛ mi'da, bi 'yɛn a ra Jesús.

10 Ha hin gán xähmb_u rá t'ohni Oja_u ngue i ϵ na:
Nu'a ra do bi b_unt'_u y_u g_udo,
gue'a man'da mahyoni tengutho b_u ná thon y_u
guangu.

11 Gue'a bi zänd Oja_u,
hanja gní hyonya thohoh_u,
 ϵ m b_u r_um hman Oja_u, bi 'y ϵ n a ra Jesús.

12 Nu y_u ng_urba mbäjä_u n ϵ '_u min 'yoh_u, bi nde da
b_unt'a ra Jesús nguetho bi b_udi ngue go y_un t'uti _u
nangue a bi man ra Jesús, p ϵ gue bi zutho din cu ϵ
y_u jä'i, janangue him bi b_unt'i. Bi mbatho _u b_uya.

*Ran t'änni nangue ra renta im man ra ts'ut'abi
Roma*

13 N ϵ bi 'b ϵ np_u 'b_uh ra Jesús _u mi'da y_u fariseo n ϵ
_u 'da ma ng_urpihe mi t ϵ n'na ra ts'ut'abi Herodes.
Bi 'b ϵ hni ngue da 'y_un'na n'da ran t'änni n ϵ nu'b_u
hinga gue a da ma, 'b ϵ x gue di y_upi.

14 Nu'b_u mi z ϵ m b_u bi 'y ϵ n _u:

—Xänbate i, dí p ϵ h_umbe gätho majua_uni guím ma n ϵ
njon guí su, nguetho hin guí ϵ rpa masu a man y_u
jä'i n ϵ guí xänba a majua_uni r_um hman Oja_u _u y_u jä'i.
Dín nde gui xije, ha din th ϵ ui y_un t' ϵ di Oja_u 'b_u dí
 ϵ th_u ngue dí juth_u ra renta im man ra ts'ut'abi b_u
Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na. Ha x_un ho 'b_u
ga thoqui ga juth_u uague hin'na, bi 'y ϵ n _u.

15 P ϵ nu'a ra Jesús mi p_udi h ϵ ntho i nde da d_unbi
'b ϵ 'a dí y_up'a, janangue a bi 'y ϵ mp'_u:

—Hanja gní 'y_ungah_u, xi'a ni mb ϵ ti gní juth_u ra
renta im man ra ts'ut'abi, gan nugä.

16 N ϵ bi un b_uya.

—To'o rá p ϵ te n ϵ rá thuhu i cuat na ra mb ϵ ti, bi
'y ϵ n a ra Jesús.

Nε nu'ε bi 'yεn ε:

—Rá pøte nε rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

¹⁷ Mí dąh ra Jesús nε bi 'yεmp'ε:

—Nu'a rá mbεti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbεti Oją gui un'na Oją a, bi 'yεmp'ε.

Nε nu'ε bi hyonya thoho nangue a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni nangue ε da dąmbęni

¹⁸ Nε bá ε ε 'da yε saduceo bεya ngue mi εn ε njo'o to da dąmbęni. Nε bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yεmbi:

¹⁹ —Xänbate i, nu'a n'da ran t'ędi bi man'a ra Moisés i εna, ngue nu'bε da du n'da ran 'yohε nε njo'o rá t'uhnı 'bε bi du, nε nu'a rán 'yohε zεhε da zinba a rá xisu a rán 'yohε bi du. Nε nu'a rá t'uhnı dim 'bıi da t'εmbi rá t'uhnı a xí du.

²⁰ Nε mi 'bıi i yoto yın 'yohε i din 'yohε zεhε ε. Nε nu'a ra 'bet'o n'yohε bi zin'a n'da ra xisu, nε nu'bε mi du njo'o yá t'uhnı.

²¹ Janangue'a nu a rán 'yohε a bi du bi zin a ra xisu mahøn'a. Nε'a bi du a, nε xinga gue a bim 'bıh yá t'uhnı a. Nε ná hyu ngutho.

²² Nε gątho ε yoto ma 'yohε nε 'dat'a ra xisu bi zini, nε xinga n'da mım 'bıh yá t'uhnı 'bε bi du ε. Nε nζεgui nεεε ra xisu bi du.

²³ Nuya dami xije nu'bε majuąni da dąmbęni yε ją'i, nda'a nin 'yohε dim 'bıhmi ra xisu, nguetho gątho yoto bim 'bıhmi, bi 'yεn ε yε saduceo.

²⁴ Mı dąh ra Jesús nε bi 'yεmp'ε:

—Nu'ahε 'dan'yo thoho guı mamhbε nguetho hin guım bεmhբε 'bε'a mam bε ja rá t'ohni Oją xın rá ts'edi Oją guı pąhmbε.

25 Nu'bu bi dambɛni ɛ xɛn du him man ja ran sini bu pɛgue dim 'butho yɛ ja'i tengu yám 'behni Oja 'bɛpɛ mahɛts'i.

26 Ne nu'a ram hma ngue da dambɛni ɛ xɛn du, majuani a ne guin nuhu bu ja rá m hman Oja ngue nu'bu min yaui Oja ra Moisés bu ja ra t'ɛza bi 'yɛmbi: “Nugä drá Ojagä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob ngue nim bombøtahɛ, i ɛc'yɛigui,” bi 'yɛn Oja.

27 Ngubu bi ma nguetho guexta'a i 'buh yá mbui ɛ. Pɛ hin guím bɛmhbu, nguetho 'dan'yo thoho guí mamhbɛ, bi 'yɛn a ra Jesús.

Rán t'ɛdi Oja man'da ja ts'ɛditho

28 Nu'bu min yahɛ yɛ saduceo ra Jesús, mi 'bɛpɛ n'da ra xänbate nijá bi 'yøde 'bɛ'a bi man ra Jesús ne bi baði ngue xɛn ho a bi ma. Janangue'a bi 'yänni:

—Nda'a rán t'ɛdi Oja ngue man'da ja ts'ɛditho ga øthɛ, bi 'yɛn'a.

29-30 Bi da'a ra Jesús:

—Nu'a rán t'ɛdi Oja man'da jats'ɛditho ga øthɛ, gue'a ran t'ɛdi ngue i ɛna: “Dami 'yøhmbɛ gyá ja'i israelhɛ, nu'a Oja ra Hmu, n'datho a. Ne guim bɛmhbu a nangue gätho ni mbuihɛ, ne gätho ni tehɛ, ne gätho nin 'yomfɛnihɛ, ne gätho ni ts'ɛdihɛ,” i ɛn rá t'ohni Oja. Pɛ guehna ran t'ɛdi man'da ja ts'ɛdi tho ga øthɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

31 Ne 'da'angutho ui ná yoho ran t'ɛdi ga øthɛ i ɛna: “Gui huɛc ni mija'ihɛ tengu bu gnin huɛc zɛhɛhɛ,” i ɛn rá t'ohni Oja. Guehya yɛn t'ɛdi man'da ja ts'ɛditho ga øthɛ xinda gue ɛ mi'da, bi 'yɛn a ra Jesús.

32 Ne nu'a ra xänbate nijá, bi 'yɛm baya:

—Xänbate i, majuaṇi xun ho guím ma, ngue hont'a n'da Oja i 'bui ne njo'o man'da tengu a. Ne ja ts'edi tho da ben Oja n'da ngue gätho rá mbui, ne gätho rá te, ne gätho rán 'yomfēni, ne gätho rá ts'edi,

³³ ne di huɛc rá mijá'iuu tengu bu nin huɛczehē n'da. Man'da ja ts'editho da 'yot'a n'da u xinda gue u gätho yu 'bōts'e ne yun t'unni dí mbōspa Oja n'da, bi 'yēn a ra xänbate nija.

³⁴ Ne nu ra Jesús 'bu mí 'yø a bi man ra xänbate nija bi baḍi ngue n'dat'a Oja im beni janangue a bi 'yēmbi:

—Nu'i ts'utho di 'be i ngue da zä gui cɔrpɔ di manda rá ts'edi Oja, bi 'yēmp'a.

Ne nubaya njom man'da bi zäpi da 'yän mi'da yun t'änni.

To'o gue rá Ts'unt'u a ra Cristo

³⁵⁻³⁶ Ne mí xänba yu ja'i a ra Jesús bu ja ra ḍanija, ne bi 'yēmp'a:

—Hanja en u yu xänbate nija ngue nu ra Cristo rá m bom'betto ra David a, ne xim mi ēmbi rá Hmu 'bu hin ním 'bui, nguetho mi en'a ra David:

Nu'a Oja bi 'yēmp'a ma Hmu:

“Dat'ua ga huhmi ga conhui ma ts'edi gue'bu go dá tapä nin saihɔ ua ja ra ximhäi ne gui manda u baya,”

bi t'ēmp'a ma Hmu, bi 'yēn a ra David 'bu mí benba rá Hogandahi Oja nangue 'be'a da 'yot' ra Cristo.

³⁷ Guesɛ ra David bi 'yēmbi rá Hmu a ra Cristo. Hague nja pɛ ne rá m bom'betto a, bi 'yēn a ra Jesús.

Pɛ nu yu ja'i, bi 'yømanho gätho a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a i øt'u yu xänbate nija

38 Nε bi thoqui bi xänba y_u ja'i a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Gam fähmb_u nanguε a i xi ah_u y_u xänbate nija, nguetho hont'a ran 'yεts'i i øt'ε nε di ho da hye y_u pahni x_u mba guεp_u i 'yo, nε di ho da mba ma zengua b_u ja y_u täi,

39 nε di ho da hyux b_u ja y_un thuts'i x_un ho b_u ja y_u nija, nε di ho y_u mb_udi din sihmε b_u ja y_un sihmε ε,

40 nε i hāspi 'bε'a gätho bi ts'ocpa ε y_u xisu xøn du y_u ndø, nε sä nya'a thofo in yāh_u Oja ngue i nde da t'εmbi x_un ho tho y_u mb_ui. Man'da x_un ngu ran unbi da nu ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'unni man'da di muui b_u na nu Oja

41 Nε mi hup_u ra Jesús b_u mí ja ra huada guεp_u i pa njät'i ra mbeti rán t'unni Oja. Nε in nu b_u i cät' ra mbeti ε y_u ja'i b_u ja ra huada. Nε bi nu x_un ngu y_u mēmbeti bi thop_u ngue x_un ngu ra mbeti bi gār_u ja ra huada n'da ngu n'da ε.

42 Nε bi zøm b_u n'da ra hyoya xisu xi du rá ndø, nε bi gät'i yocentavo thofo.

43 Nε nu'b_u mi nu a bi 'yøt'a ra xisu b_uya nε bi 'yεmp'a:

—Majuani dí xi ah_u nuna z_u hyoya xisu man'da x_un ngu di muui a bi gār_u ja ra huada xinda gue'ε gätho mi'da.

44 Nguetho gätho ε mi'da bi gät'a i pongui, pε nuna ra xisu madague i hyoya na, pε bi gät'i gätho mi pε'ts'i, bi 'yεmp'ε y_u xädi a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi ma ngue da mba nso't'i ra dānija

¹ Nu'b_u mi b_om b_u ja ra d_anija ra Jesús ne yá xádi, nu'a n'da bi 'y_en'a:

—Xänbate i, hyandi ts'ü nü ra nija, εmme x_u ndoho y_u do n'yoh_u ne εmme mahotho.

² Mi d_ah ra Jesús ne bi 'y_emp'ü:

—Guín nuh_u ngue mahotho ne εmme ndoho y_u do, p_egue da z_on ra pa da so't'i, bi 'y_emp'ü.

Yá hmεpya ngue rán zegui

³ Ne nu'b_u mi z_om b_u ja ra nyuni Olivos, bi hyup_u ra Jesús, h_e't ra d_anija. Ne h_ont'ü yá xádi mi 'b_uhmb_u b_u. Ne nub_uya ra Pedro ne ra Jacobo ne ra Xuua ne ra Andrés:

⁴ —Nda'a ní pa da mba nso't'i ra nija gá xije, bi 'y_en ü. Nda'a ni hmεpya da hnu 'b_u din ja a guím ma, t'εmp'a ra Jesús.

⁵ Mi d_a a ra Jesús ne bi 'y_emp'ü:

—Gam fähmb_u njon da hyä ah_u,

⁶ nguetho x_un ngu ba εhe ngue sä da 'y_ena: “Nugä, guecä drá Cristogä,” da 'y_en'ü. Ne x_un ngu ü da hyät'i.

⁷ Ne nu'b_u gui 'y_ohmb_u y_u sui ne'b_u da hma ngue din ja y_u sui, o guín suh_u nguetho jatho din ja ü. P_e nu'b_u din ja ü xinga gue'b_u ran zegui 'b_u.

⁸ Nguetho nu y_u j_a'i b_u 'da y_u häi din s_uhmi yá mija'ih_u. Ne nu 'da y_u ts'üt'abi din s_uhmb_u yá mits'üt'abil_u, ne din ja y_u 'y_anhäi, ne x_un ngu y_u n_idi din ja ra thuhu ne y_un 'yo'ts'i. Ne guehya yá mb_udi y_un ünbi ya, bi 'y_emp'ü.

⁹ Ne x_o bi 'y_en'a:

—Ne gam fähmb_u njon di 'uec'ah_u b_u ja rá 'yu Ojä, nguetho da mba ma dä ah_u b_u ja ran juänbate, ne p_eu ja yá nija ma mijudíoh_u da 'b_ep'ah_u, ne nangue guí

εc'yεigah_u da ts'on'nah_u b_u 'b_uh y_u ts'ut'abi, nεp_u 'b_uh y_u dαts'ut'abi ngue da ts'εp'ah_u. Nε x_un ho 'b_u din jab_u nε gue'a dí zā gui xihmb_u mam hmangä _u.

10 Pε m'βεt'o tho ho da mba nsifi gätho y_u jã'i 'b_ucua ja ra ximhäi ran ho ma'da'yo dí pø _u.

11 Nε nu'b_u da zix ah_u di dä ah_u b_u 'b_uh ra ts'ut'abi, pε him 'βε gui hyonseh_u 'βε'a gui mamhb_u 'b_u da mba ma juan'ni ah_u, nguetho nu'b_u bi zø n ra ora da t'än'nah_u, hønt'a rá Hogandähi Ojã da zä di bεn'nah_u 'βε'a gui mamhb_u.

12 Nε nu n'da ran 'yoh_u di manda da tho rán 'yoh_u, nε nu'a rá ta di manda da tho rá ts'unt'_u. Nε da ndants'_u yú ts'unt'_u din tunhd_u yú ta nε yú mbe nε di manda da tho rá ta nε rá mbe 'da y_u ts'unt'_u.

13 Nε gätho y_u jã'i da zan ah_u nanguε a guí εc'yεigah_u. Nε nu'_u to'o gätho da hyät yan unbi gue'b_u go rán zεgui, gue _u dim pø _u, bi 'yεmp'_u.

14 Nε bi thoqui bi xi _u:

—Ba ε a n'da ra ts'edi x_un ts'o ngue di ts'oni gätho. Ngub_u bi man ra Daniel gue rá pøngahyã Ojã. Nε nu'b_u gá nuh_u dim 'bäp_u guerp_u hin rán säui dim 'bäi, dami 'dahmb_u gyú mεnguh_u b_u Judea, gui mbähä b_u ja y_u t'øhø guin 'yãmhb_u b_u. Nu a to'o da nu ra søcua i ja ua, da 'yε't'amb_u na.

15 Nε nu'b_u bin ja a, to'o i 'bäp_u goxthi hin da yurp_u mbo rá ngu, hin da bεni ja 'βε'a 'βε da hyäts'i, 'bex gue da 'dagui.

16 Nε nu'a to'o 'bäp_u ja yú huãhi hin da mbeng b_u ja yú ngu ngue ba cã yú coto, 'bex gue da 'datho b_u.

17 Huεcate _u y_u xisu in hãt'uhni nε _u 'b_uh yú 'uere y_u pa _u.

18 'Yäf_u rá mate Ojã ngue hin din ja ah_u ran 'dagui 'b_u y_u pa x_un sε xøhma hin da zä gui

'dahmbu.

19 Ne nu'u yu pa u, din ja xun ngu yun unbi hin jam'bu n'dandj xon ja gue'bu go rá mbudi ra ximhäi. Ne nu'bu ya bin ja, him man'dandj din ja yun unbi tengu u.

20 Pe nangue u yá 'yεc'yεi, Oja di japi hingui ngu yu pa din ja yun unbi, nu'bu hin'na njon xtam bongui, bi 'yεn a ra Jesús.

21 Ne bi thoqui bi ma, bi 'yεna:

—Ne nu'bu da si ah: “Dami hyanthu, 'bucua ra Cristo ya, rá Thahni Oja,” da t'εn ah. O gue da t'εn'ah: “Ba nuhu 'bupu ra Cristo ya, rá Thahni Oja,” da t'εn ah, pe o guí εc'yεih.

22 Nguetho xun ngu dim 'bu u yu hyäte Cristo ne yu hyäte pøngahya da 'yøt' yu hyonya nt'øt'e nguetho i nde da hyät yu 'yεc'yεi gue bi huanh Oja, 'bu da zä da hyät'u.

23 Pe nde'bu gam fäseh nguetho ya dá xi ah bu 'be'a gätho din ja m'bejua, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a din ja 'bu bi zøcua mahøn'a ra Jesús

24 Ne xø bi 'yεmp'u yá xädi a ra Jesús:

—Ne nu'bu ya bi guah yun unbi, nu a ra hyadi di 'beh rá ts'edi ne ra zana him man ja rán nequi.

25 Ne nu yu sø da dägui. Ne gätho mi'da di 'beh yá ts'edi u Gä bí ja bu mahεts'i, di 'yani.

26 Ne nubuya da hnugui ba εcä ua ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ba ogä bu ja yu güi, dan 'yo'be xun ngu ma ts'edi ne dam mixte xun ho.

27 Ga pen'du yam 'behni Oja mahεts'i buya, di pet'u gätho xtá huahni guecua gätho na nguni ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

28 Nuya da zä gui p̄hmbu 'be'a gue nin t'uti i ut'ahu 'da yu za. Nu'bu bi b̄ox yú 'dogui u yú 'ye guí p̄hmbu mi ts'utho din ja ra hyethe buya.

29 Ngutho 'bu ya bin ja gätho u dá xi ahü, gui p̄hmbu ngue mi ts'utho ba pengä ua mahøn'a buya, bi 'yena.

30 Majuani dí xi ahü di 'butho ua 'da ahü 'bu bi mbudi din ja a dí xi ahü.

31 Mahets'i da guadi, neua ja ra häi, penu'a mam hmangä hin jam'bu da gua a.

32 Pe nu'a ra pa a, njongui paði 'be'a ní ora din ja a dí m mangä, xinga gue u yám 'behni Oja 'buru mahets'i, xinga guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi dí paði. Hønt'a Oja ma Ta i paði, bi 'yena a ra Jesús.

33 Ne xø bi 'yena:

—Thocpa thoho gan nuhmbu tengu'bu hin gui tonspahu ra t'aha. Ne xinga n'da zi ora gui pumbenihü Oja ne thocpa thoho gan yahu a, nguetho hin guí p̄hmbu nda'a ni pa ba pengä mahøn'a.

34 Tengu n'da ran 'yohü bi mba yatho bi zoh rá ngu, bi un yún t'edi yú 'yehü ngue di jamansu bu, n'da ngu n'da bi xi a da 'yøt'e. Ne bi xi a ra mbängoxthi ngue hin di tonspa ra t'aha.

35 Ne ngutho dí xi ahü, dami tømhbü tengu 'bu gan äthahu nguetho hin guí p̄hmbu 'be'a ní pa ba pengä ua, o gue'bu bin de, o gue'bu made ra xui, o gue'bu bi mbah yu øni, o gue'bu bi hyats'i.

36 Nguetho hin guí p̄hmbu nda'a ni ora ba xcä, xi'bu ba xcä ne ga tün ahü bu gdi ahmbu.

37 Ne nu'a dí xi ahü, ngutho dí xicä gätho mi'da: “Dami tømhbü,” bi 'yemp'u yú xädi a ra Jesús.

14

Yá ngurbi yá judío i nde 'bex gue da bent'a ra Jesús

¹ Nε man yopa da dät ra pa 'bɥ mi bɛn a xí 'yɔt' ma mbombɔtahe bɥ Egipto dyɥ judíohe. Nu yɥ ngurpa mbäjä bɥya ne yɥ xänbate nijä bi bɛni 'bɛ'a ni fɛhni da xi a ra Jesús guerpɥ da zä da bent'i ngue da hyo.

² Nε bin 'yɛmzɛhɛ ɥ:

—Hinga gue a ra pa ra dɔmpɛti gam benthɥ ne xøhma dín cuɛ yɥ jä'i, bi 'yɛn ɥ.

N'da ra xisu bi naspa ra 'yɛthi rá yq ra Jesús

³ Nε mi 'bɥpɥ ra Jesús bɥ ja rá ngu ra Simón bɥ ja ra hnini Betania. Gue'a ra Simón mi hɛmb ra t'axca'ya 'bɥ mam 'bɛt'o. Nε nu'bɥ mi sihmɛ bɥ ra Jesús bi zøpɥ n'da ra xisu i tu n'da ra xito nt'ɔt'e ngue ra do'yaxi, mi po ra 'yɛthi ɛmmɛ yɥman'u a, ne xɥn ngu di muui a. Bi xɛcpa rá nde bɥya ne bi naspa rá yq ra Jesús.

⁴ Nu'ɥ 'da mí 'bɥpɥ, bin cuɛ ɥ bɥya ne bi 'yɛn ɥ:

—Hanja bim 'bɛtho ra 'yɛthi ne xɥm hmadi di muui.

⁵ Mi sä xtá 'bä xtín t'un yɥ hyoya a hyu ciento rá muui a ra 'yɛthi, bi 'yɛn ɥ.

Nε bi numan'ɥ ra xisu ɥ.

⁶ Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Hanja guín jahɥ bɥ, o guidi pahmbɥ ra xisu nguetho xɥn ho bi 'yørcä na.

⁷ Nu'ahɥ thocpa thoho gam 'bɥhmbɥ yɥ hyoya ne hønt'a go ma pa da zä gui fäxhɥ ɥ. Pɛ nugä hinga thocpa thoho dam 'bɥhmbɥ.

⁸ Bi 'yørcä ra xisu a mi sä da 'yɔt'e, bi hoga ma ngøc'yɛi ngue da t'ägä bɥ ja ran 'yägüi.

9 Majuḡani dí xi ahḡ gue hḡnbḡ go hapḡ da hman ran ho ma'da'yo gätho na ndoho ra ximhäi, nehna bi 'yḡrca ra xisu da hman na, 'dahma ne'a da fḡn a, bi 'yḡn'a ra Jesús.

Ra Judas im ma di dä a ra Jesús

10 Nu'a ra Judas Iscariote bḡya, ngue'a n'da yḡ xädi ra Jesús, bi mba bḡ 'bḡh yḡ ngḡrpa mbäjä bi xifi di dāp'a ra Jesús.

11 Ne bi hyu yḡ mbḡi ḡ yḡ ngḡrpa mbäjä ne bi xifi di un ra mbeti. Ne bi mbenc'a ra Judas bḡya mi honi jām'bḡ di dä a ra Jesús.

Bin sihmehḡ ra Hmu ḡ yḡ xädi

12 Nu rá mbḡdi ra pa ra dāmpeti ngue ran dābaxjua i ts'i ra thuhmḡ hin'yḡ rá ixi, ne i ho ra t'ḡde'yo. Ne nu yḡ xädi ra Jesús bi 'yḡmbi:

—Hapḡ guí ndeje ga hoje ran ts'ihmḡ ra mbaxjua ga sihḡ, bi 'yḡn ḡ.

13 Ne nubḡya bi xi ḡ yoho yḡ xädi:

—Ni mbḡ bḡ ja ra dāhnihi Jerusalén, ne nu'bḡ gá nuui bḡ n'da ran 'yohḡ i tu n'daxaro ra dehe gui tḡnui bḡ da zḡni.

14 Ne nu'bḡ gá sḡmhḡ gui 'yḡnui a ra mḡngu bḡ: “Nu'a ra Hmu bá pḡngähe ngue ga än'nahe hapḡ i ja a ra cuarto ngue ga sihe ran ts'ihmḡ ra mbaxjua,” gui 'yḡnui.

15 Ne nu'a bḡya da 'yut'aui n'da ra cuarto i ja bḡ magāts'i xḡn ndoho ne mahoqui. Guerḡ ja gui hocui bḡ a ran sihmḡ ga sihḡ, bi 'yḡn'a ra Jesús.

16 Bi mba yḡ xädi bḡya ne bi zḡm bḡ ja ra dāhnihi Jerusalén ne bi dīm bḡ gätho 'be'a xi sifi. Gätho bi hocpḡ 'be'a da zi bḡ 'bḡ bin de, ne bi mbeng bḡ 'bḡh ra Jesús bḡya.

17 Nu'b_u min de ts'_u, bi mbähä ra Jesús 'dε'mayoho yú xädi b_uya.

18 Gätho bin sihmε _u. Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'_u:

—Majuḡni dí xi ah_u, dí sihmεh_u ua n'da gue di dägä, bi 'yεmp'_u.

19 Nu yú xädi b_uya bi du yú mb_ui, n'da ngu n'da bi 'yänni:

—Ha guecä, bi 'yεn'_u.

20 Nε nu'a ra Jesús bi dät'_u:

—Go gue'a n'da gue gue'ah_u guí 'dε'mayoho ah_u gue dí comh ma mbohi'be.

21 Majuḡni nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga tugä tengu nt'o't'i nanguecä. Pε í huḡhi maha a ran 'yoh_u ngue di dägä. Man'da x_un ho 'b_u hin xtim 'b_u a, bi 'yεn a ra Jesús.

22 Gätho na sihmε _u bi hyaç man'da ra hmε ra Jesús, bi un ra jamadi Oja, bi xeni nε bi darpa yú xädi b_uya.

—Dami sih_u na. Guehna nam bøn'a ma ngøc'yεigä na, bi 'yεmp'_u.

23 Nε bi dεc'a ra vaso mi po a nzäi mi si _u. Bi un ra jamadi Oja nε bi un'd_u b_uya, bi zi n'da ngu n'da _u.

24 —Guehna tengu 'b_u ma jigä na, i øt' ra 'da'yo nhogui, dim fäni dí yänba yú te y_u ja'i 'b_ucua ja ra ximhäi.

25 Majuḡni dí xi ah_u, hin ga si man'da ra gui uva ja gue'b_u bi zøn ra pa ga si ma'da'yo b_u di manda rá ts'edi Oja, bi 'yεn a ra Jesús.

Jesús bi badi gue a ra Pedro da gøn'a

26 Nε bin tu a n'da rá thuhu Oja _u b_uya. Bi bøm b_u mi sihmε _u nε bi mba b_u ja ra nyuni Olivos.

27 Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'_u yú xädi:

—Nu'ah_u dí paçä ngue gui 'dahmb_u, gui sogah_u nán xui ya, tengu nt'o't'i b_u ja rá m hman Oja i ξna: “Ga ho ra mbände'yo ne din 'uext'_u yú de'yo,” i ξm b_u ja rá t'ohni, bi 'yξna.

²⁸ Pε nu'b_u dá thambξnigä dan tımhb_u b_u Galilea, bi 'yξmp'_u yú xädi a ra Jesús.

²⁹ Nu'a ra Pedro bi 'yξn'a:

—Madague a gätho da 'dah ya 'da, pε nugä hin ga soc'i'i.

³⁰ Nu ra Jesús bi dą'a b_uya:

—Häha, dí pacä 'be'a gui 'yøt'a ra xui jab_uya, ná hyundı xqui cøngä 'b_u bi mbah ná yondı ra øni, bi 'yξn a.

³¹ Pε nu'a ra Pedro man'da nts'edi bi 'yξn'a:

—Nugä hin ga cøn'a i madague'b_u 'darp_u ga tuui, bi 'yξmbi.

Nε 'da'angu bi ma gätho _u mi'da yú xädi b_uya.

Ra Jesús i tu rá mb_ui ne gue'a ra ora da nu y_un _unbi a

³² Nε bi y_urp_u ja ra nuądøni Getsemanı guerp_u ja ra nyuni Olivos. Nu ra Jesús b_uya bi 'yξmp'_u yú xädi:

—Hyuhmb_u ua gätho ah_u, 'be dán yağä'be Oja ua nan jongua ts'_u, bi 'yξn'a.

³³ Nε nub_uya bi zixa ra Pedro, nε ra Jacobo, nε ra Xuua. Nε nu ra Jesús ξmmε bi hyundumb_ui nε bin su.

³⁴ Nε bi 'yξmp'_u:

—ξmmε tu ma mb_ui, ξna da hyog ra dumb_ui. Gui cohmb_u ua nε gan äthah_u, bi 'yξmp'_u.

³⁵ Nε bi mba b_u njom b_u ts'_u. Bin dąnyahmu b_u ja ra häi bin yaui Oja, gue'b_u da zä hin da nu ran _unbi a da nu.

36 Nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, hin te guí hεmbi, gätho da zä gui 'yøt'e. Dami 'uegä a ran ɯnbi. Pε hin dín nde gue gue'a ma pähä zεhε ga øt'ä pε gue'a go guí nde da t'øt'e, bi 'yεna.

37 Nε bi mbeng bɯ xi go ɯ hyu nε bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Hague grá Simón, ha guí aha. Ha hingui sä xquin äthq n'da ora.

38 Damin äthqɯ nε gui 'yäfɯ Ojä ngue gui sεrbahɯ 'bε'a di bεn'nahɯ ra zıthu. Nu rá mbɯi n'da ja ra pähä nangue ran ho, pε nu rá ngøc'yεi n'da xɯn güent'i a, bi 'yεn a ra Jesús.

39 Nε bi mbeng mahøn'a ra Jesús bin yq̄ui Ojä nε guexta'a bi xifi.

40 Nε nubɯya bi mbeng bɯ bá co ɯ hyu nε bi dım bɯ i aha nguetho εmmε mí ndet'aha ɯ. Janangue nu'bɯ mi zo ɯ hingui p̄adi 'bε'a dí d̄q ɯ.

41 Ná hyɯndı bán yq̄ui Ojä, 'bɯ mam bá pengbɯ bá co ɯ hyu, nε bi 'yεmp'ɯ:

—Aħmahɯ ya, damin säyahɯ ya, bi 'yεn'a. Nuya bi zøn ra ora ngue da mba ma dägä bɯ 'bɯh yɯ ts'om'bäi, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

42 Dami ndanshɯ, ga mbähä dan c'athɯ a di dägä, ya häntua, bi 'yεmp'ɯ yú xädi a ra Jesús.

Ra Jesús bi bent'ɯ yán suiɯ

43 Gätho ná yq̄hɯ yú xädi 'bex bi zøm bɯ ra Judas, gue'a n'da rá xädi. Nε xɯn ngu yɯ ja'i bi zix'a, mi hə yú juai nε yɯ ts'at'εgui. Nε gue'ɯ yám 'behni yɯ ngɯrpa mbjäq̄ nε yɯ xänbate nijä nε yɯ d̄ac'yεi.

44 Nε nu'a ra Judas ya xí xi ɯ: “Nu'a ga sɯspa rá 'yogu gue a ra Jesús a, 'bex guim bentɯ bɯya nε gui sixɯ, nε hin gui thøhmbɯ,” xi 'yɛmp'ɯ min 'yohɯ.

45 Janangue a nu'bɯ mi zøpɯ mi 'bäh ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, bi 'yɛmbi.

Nε bi zɯspa rá 'yogu.

46 'Bex bi bent pɯya.

47 Nε 'bex bi c'o'ts' rá juai a n'da min 'yohɯ ra Jesús nε bi zεcpa rá zagu rá 'yɛɛ ra dɔmbäjä.

48 Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ bi bent'i:

—Ha gui ɛmhɯ drá bɛgä ngue guá hɔhɯ ni juaiɯ nε ni zahɯ ngue gui bentcahɯ.

49 Gätho yɯ pa däm 'bɯhmbɯ, dá xän'nahɯ bɯ ja ra dɔnija nε hin gá bentcahɯ bɯ. Pɛ ja xi jabɯ thoho, ngue din ja a nt'o't'i bɯ ja rá m hman Ojä ngue mi hma din ja, bi t'ɛmp'ɯ yám 'bɛhni yɯ mbäjä.

50 Pɛ nu'ɯ yú xädi bɯya gätho bi 'dagui, bi zopɯ a ra Jesús.

Ra ts'ɯnt'ɯ ngue bi 'dagui

51 Hønt'a n'da ra ts'ɯnt'ɯ bi dɛn'na 'bɯ mi ts'ix a ra Jesús, dim pät'a ra the'bø't'e, nε mí ɛn ɯ nɛ'a xtám bent'a.

52 Pɛ nu'a hønt'a ra the'bø't'e bi bentpa a, nε bi 'dah pɯya nε bin 'yo mánxi bɯ ní mba.

Ra Jesús bi mba ma dä bɯ 'bɯh yɯ mbäjä

53 Nu'bɯ mi mba ma dä bɯ 'bɯh ra dɔmbäjä, bim pɛti ɯ ma ngurbihe ngue yɯ ngurpambäjä nε yɯ dɔc'yɛi nε yɯ xänbate nija.

54 Nε nu ra Pedro bin tet'i, i 'bɛjua thoho bɯ ni mba, gue'bɯ go mi zøm bɯ mbo rá mbä't'i rá ngu ra dɔmbäjä, nε bi hyuhmbɯ bɯ ɯ yɯ asmayo nija, bin tɔspihɯ ɯ.

55 Nu y_u ngurba mbäjä ne gätho _u mi'da i øt' ran juañbate, mi honi to'o da ma x_un ho 'ber_u dí y_up'a ra Jesús ngue da hyo, ne madague'a x_un ngu _u bin ya p_e xinga n'da _u bi ma njuañtho.

56 X_un ngu bi man y_u fehni p_e him bin t_in y_um hma.

57 Xø bi ndants'_u 'da mahø'n'a bi zänba man'da ra fehni _u, ne bi 'y_en _u:

58 —Nuna ran 'yoh_u bi ma ne bi 'y_ena, “Nugä ga yø't' ra nijä ua, nt'øt'e yá 'y_e y_u jä'i, ne nu'b_u ná hyupa ga høcä n'da ngue hinga nt'øt'e yá 'y_e y_u jä'i,” bi 'y_enna ran 'yoh_u, ne nugähe dá øhmbe 'b_u mí 'y_enna, bi 'y_em b_uya.

59 P_e xinga gue'_u bin t_in _u y_um hman _u.

60 P_e nu ra Jesús bin h_etho. Njo'o to bi ðati.

61 Nu'a ra ngurpa mbäjä bi 'yän mahø'n'a:

—Ha gue'e grá Cristo. Ha gue'e rá Ts'ant'_u i Ojä nuixte rá ts'edi.

62 Nu ra Jesús bi ðati:

—Guecä, ne guin nuj_u, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, ga com'be rá ts'edi Ojä madä rá ts'edi. Ne guin nuj_u 'b_u bá pengä, ba øcä b_u ja y_u güi, bi 'y_en'a ra Jesús.

63 P_e nu'a ra ðambäjä bi ðanse rá pahni, ømbi hingui øspa Ojä ra Jesús nangue a bi ma. Ne bi 'y_em b_uya:

—Ya hin ga homhb_u mi'da y_u testigo,

64 ne dá øhmbe ya ngue hingui øspa Ojä na ran 'yoh_u. 'Be'a guí mamhb_u ga ørpah_u ya, bi 'y_en a ra ðambäjä.

Ne gätho 'da'angu bi man _u ngue di un ran ts'embi ngue da hyo.

65 Nu'ɯ 'da bɯya bi zox'a ra Jesús, nɛ bi gorpa rá dá, nɛ bi mbɛ'mi nɛ bi 'yɛmbi, “Grá pɔngahya, man ya, to'o bi mbɛp'a'i,” bi 'yɛn ɯ. Nɛ nu yɯ asmayo bɯ nijá ɛmmɛ bi mbɛmp'a rá hmi.

Ra Pedro bi gɔn a ra Jesús

66 Nu'bɯ mim 'bäpɯ ra Pedro bɯ mbo ra mbä't'i, bi thopɯ n'da ra xisu ngue rá 'yɛhɛ ra dambäjä.

67 Nɛ bi nu'a ra Pedro din tɔspi, bi hyɛ't'i nɛ bi 'yɛmbi:

—ɛna nɛ'e gmín 'yohɯ ra Jesús ra mɛngu bɯ Nazaret, bi 'yɛmp'a ra Pedro.

68 Pɛ nu'a ra Pedro bin cɔni.

—Hin dí pɔdi 'bɛ'a nam bɔn'a guím ma, bi 'yɛn a ra Pedro.

Nɛ bi 'uegue bi mba bɯ hänt ra goxthi. Nɛ bi mbah ra tamfɔ bɯya.

69 Ná ya'a ts'ɯ bɯya xɔ bi thopɯ ra 'yɛhexisu bɯ 'bäh ra Pedro, nɛ bi 'yɛmp'ɯ 'bɯpɯ:

—Nuna ran 'yohɯ, min 'yohɯ ɯ mi tɛn'na ra Jesús.

70 Pɛ nu'a ra Pedro bin cɔni mahɔn'a. Ná ya'a ts'ɯ bɯya, guesɛ ɯ mí 'bɯpɯ mi 'bäh ra Pedro bi 'yɛn ɯ:

—Majuɔni guín 'yohɯ ɯ nguetho grá mɛngu Galilea nɛ 'da igu bɯ gná yɔhɯ ɯ, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

71 Nu'a ra Pedro bɯya bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'bɯ him majuɔni dí xi ahɯ, Ojä da zegbä, janangue dí xi ahɯ, hin dí pɔcä a ran 'yohɯ guí mamhbɯ, bi 'yɛn a.

72 'Bex bi mbah ná yondj ra tamfɔ bɯya. 'Bex bi bɛn a ra Pedro 'bɛ'a xí xih ra Jesús ngue xí 'yɛmbi: “Dí pɔcä ngue ná hyundj xqui cɔngä 'bɯ bi mbah ná yondj ra ɔni,” xí 'yɛmp'a ra Jesús. Nɛ nu'bɯ mi

bɛn a xí 'yɔt'e, bi du rá mbɛi ra Pedro nɛ 'bex bin zoni.

15

Ra Jesús bi mba ma dä bɛ bɛh ra ts'ut'abira Pilato

¹ Nu'bɛ t'axudi tho, nu yɛ ngɛrba mbäjä nɛ yɛ dɔc'yɛi nɛ yɛ xänbate nijä nɛ gätho ɛ mi'da ma ngɛrbihe dyú judíohe, bin yɔsɛ ɛ. Nɛ nubɛya bi zix a ra Jesús ngue di dáp'a ra Pilato. Bin thɔ't' 'bɛ mi zits'i.

² Nɛ nu ra Pilato bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha gue e grá hmuts'ut'abi yɛ judío, bi 'yɛmp'a.

Bi dɔ a ra Jesús:

—Gue'a guím ma, bi 'yɛna.

³ Nɛ nu yɛ ngɛrpa mbäjä ɛmme bi yɔpi.

⁴ Janangue a nu ra Pilato bi 'yän'na ra Jesús mahøn'a, bi 'yɛmbi:

—Hanja hin ni thɔtya i di yɔpi'i. Nɛ xɛn ngu 'bɛ'a gätho i xi'i, bi 'yɛmbi.

⁵ Pɛ nu ra Jesús guexta'a him bi dɔt'a ra Pilato. Janangue'a nu ra Pilato bi hyonya thoho.

Ra Jesús bin t'un ran ts'ɛmbi ngue da du

⁶ Nu'a ra pa ram peti ra mbaxjua, zɔi di thø a n'da ra ofädi ra Pilato hønt'a go nda'a da man yɛ jä'i.

⁷ Nɛ min ofädi n'da ran 'yohɛ i Barrabás, 'darpɛ mi ofädiɛ ɛ 'da'ingu bi 'yøthɛ ngue bin hote ɛ, bi dɛm'ma n'da ra sɛi.

⁸ Nu'bɛ mi zøh yɛ jä'i xɛn ngu bɛ mi 'bɛh ra Pilato, nu'ɛ bi xih ra Pilato di thøcpa n'da ra ofädi tengu nzɔi bi 'yøt' 'bɛ ra pa ram peti.

⁹ Janangue a nu ra Pilato bi 'yɛmp'ɛ:

—Ha gue'a ni hmuts'ut'abih_u gyú israhel_u, gyú judío_u, ga thøc'ah_u, bi 'yεmp'u.

10 Nguetho mi pəh ra Pilato di seya thohoba ra Jesús y_u ngurpa mbäjä 'b_u mi dāp'a.

11 Pε nu y_u ngurpa mbäjä bi parpa y_u jä'i gue'a ra Barrabás da 'yäh y_u jä'i.

12 Nu ra Pilato xø bi 'yεmp'u mahøn'a:

—Xina ni hmuts'ut'abih_u, gyú israhel_u, gyú judío_u, 'be'a ga ørpä na b_uya, bi 'yεn'a.

13 Nu y_u jä'i b_uya nts'edi bi 'yεn u:

—Go gui cuarp_u ja ra pont'i na ra Jesús.

14 Pε nu ra Pilato bi 'yεmp'u:

—'Bε'a gue man ts'o x_u 'yøt'na, bi 'yεmp'u.

Nε nu' u y_u jä'i man'da nts'edi bi 'yεn u:

—Go cuarp_u ja ra pont'i na, bi 'yεn u.

15 Nu ra Pilato bi nde da 'yørpa rá pähä y_u jä'i, janangue guehma go bi thøcpa a ra Barrabás. Nε bi manda da mba m'bei a ra Jesús nε da mba ma cuati b_u ja ra pont'i.

16 Nu y_u dofui b_uya, bi zixa ra Jesús b_u mbo guerp_u ja yün säya y_u dofui, nε bi zo u gätho yú mindofuih_u 'b_ur_u.

17 Nε bi mba ma hete n'da ra pahni x_un j_upoi a ra Jesús ngue tengu he y_u ts'ut'abi, nε nts'edi bi mba ma huspi n'da ra corona á m'be y_u 'y_u'u_uni nguetho bi den thoho.

18 Nε bi zεngua u nε bi 'yεns_upa yú b_uba u: “Damim 'b_umanho gra hmuts'ut'abi y_u judío,” bi 'yεmp' b_u mi denthoho.

19 Nε bi despa rá y_u za nε bi zots'i, nε bin danyahmu, εna i thānde pegue bi denthoho.

20 Nu'b_u mi jua'a bi denni bi tonspa a ra pahni x_un j_upoi nε bi het'a rá pahni zεhε. Bi g_uc p_uya ngue bi zits'i da 'd_om'p_u ja ra pont'i.

Ra Jesús bi mba ma cuati b_u ja ra pont'i nε bi du

21 Nε nu'b_u mi mba b_u 'yu, bin c'ath_u ra Simón, ra mεngu b_u Cirene, rá ta ra Alejandro nε ra Rufo, bí 'yε a hu_uhi a. Nε nu y_u dof_ui b_uya bi 'y_orpa ra ts'edi a ra Simón da duspa rá pont'i a ra Jesús.

22 Nε guerp_u ja ra nyuni Gólgota ní ts'ixa ra Jesús. Nu'a Gólgota in nde da ma “ra Nyuni Y_uxmu.”

23 Nε nu'b_u mi z_om b_u, bin t'un ra vino ngue ma u_uants'i n'da ra 'yεthi x_un ju a ra Jesús. Pε nu'a him bi zi a.

24 Nε nu'b_u mi 'd_om'p_u ja ra pont'i b_uya, nu y_u dof_ui bi 'y_ot'a n'da ran t_uha _u nangue y_u he ra Jesús ngue i nde da b_udi nda'a ní 'b_o't'e da g_uxa n'da ngu n'da.

25 G_uto xudi 'b_u mi mba n'd_o'mi b_u ja ra pont'i a ra Jesús.

26 Nε mán t'o't'i b_u ja ra pont'i a í y_up'a bi 'yεna, “Rá hmuts'ut'abi y_u judío na,” εm b_u.

27 Nε bi mba ma cuatih_u ra Jesús yoho y_u bε. 'Da a n'da y_u pont'i. Nε bi 'b_um'p_u ja rán 'yεi a n'da nε bi 'b_um'p_u ja rá g_uha a man'da.

28 Nε nuna bin ja, mi mam b_u ja rá t'ohni Oj_u maya'b_u, bi 'yεna: “Da t'εmbi ngue 'da'anguui _u y_u d_uadits'oqui a.”

29 Nε nu y_u j_u'i bi thorp_u, bi _ucpi nε bi denthoho, bi 'yεmbi:

—Ha hinga gue e gá ma ngue gui xo't' ma nij_uh_u nε hyupa tho gui hy_oh mah_on'a.

30 Sä gui çap̄u ja ra pont'i ya 'b̄u, nε gan yañse, bi 'yεmbi.

31 Nε ximangutho bi man u yu ngurba mbäjä bin 'yεmp'u:

—Nuna, bi yañba yú te u 'da, pε hingui sä din yañse ya.

32 Gan nuh̄u ra Cristo, rá hmut̄s'ut'abi yu judío 'b̄u ba çap̄u ja ra pont'i, gan nugäh̄u, nε ga εç'yειh̄u b̄uya, bi 'yεm 'b̄u mi dentho. Nε u mi cuath̄u b̄u, bi uc̄pa ra Jesús.

Bi du ra Jesús

33 Nu'b̄u mi z̄on a huxhyadi b̄uya bim 'bexui gätho ra häi, ja gue'b̄u mi z̄on a hyunde bin nequi mah̄on'a.

34 Nε nu'a ra ora a ε x̄o i huxhyadi, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'yεna:

—Eloi, Eloi, lama sabactani, bi 'yεna. Nde da ma: “Ma Ojä i, ma Ojä i, hanja xcá hyεga tho.”

35 Nu'b̄u mi 'ȳo u 'da 'b̄ur̄u, bin 'yεmp'u:

—Nuna, nzo a ra Elías, bin 'yεmp'u.

36 Nε bán ti a n'da mí h̄a n'da tengu ra fanjo xí 'yot'i, bi fosp̄u ja ra vino x̄un ju, nε bi nd̄oçt'a n'da ra xithi. Pi uaşpa ra Jesús εmbi da zi, nε bi 'yεmp'u min 'yoh̄u:

—Pε 'bε ga undä na, ga nuh̄u 'b̄u da z̄oh ra Elías di tongui, bi 'yεmp'u.

37 Pε nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi nε 'bex bi du.

38 Nε nub̄u mbo ra ð̄anj̄a 'bex gue bin x̄engui nde ra 'b̄o't'e mi ndam b̄u. Bá fuh magats'i nε bi z̄otah̄i a bin x̄eni.

39 Nε nu'a rá hmu yu dof̄ai, mi h̄çt'a ra Jesús bi mba 'b̄u mi du, nε bi 'yεna:

—Majuṽni nuna ran 'yohṽ na, rá Ts'unt'ṽ Oḷa na, bi 'yḗn a ra hmudofṽi.

⁴⁰ Nε mi 'bṽpṽ 'da yṽ xisu bṽ ma'ueni ts'ṽ, mi hant'a ra Jesús. Nu'a n'da ra Salomé a, nε nu'a man'da ra María, ra mεngu Magdala, nε nu'a man'da ra María, rá mbe ra Jacobo nε ra José.

⁴¹ Guehya yṽ xisu mi tεn ra Jesús 'bṽ mi 'bṽpṽ Galilea nε mi fäts'i. Nε ṽ mi'da yṽ xisu bi dεn 'bṽ mi mba bṽ Jerusalén, mi 'bäpṽ.

Jesús bi mba nt'ägui

⁴²⁻⁴³ Nε ya bin de, nε mim bḗni da 'yäcpa n'dihi rá ngøc'yḗi ra Jesús nguetho mi ts'ṽtho da dṽ'ma ra pa ran ts'äya, nε nu ra pa ran ts'äya njongui sä da t'ä a. Janangue a nu ra José ra mεngu Arimatea, bi hyut'anzambṽi bi mba bán yṽui ra Pilato, bi 'yäp a rá ngøc'yḗi ra Jesús. Nu ra José n'da rá ngurbi yṽ jä'i israel, pε gue'a n'da majuṽni mi εc'yḗi Oḷa nε mi tøm'ma ra pa di manda ua rá ts'edi Oḷa.

⁴⁴ Nu ra Pilato bi hyonya thoho 'bṽ mi sifi bi du ra Jesús. Nε nubṽya bi mbehna n'da ba si a rá hmu yṽ dofṽi ngue da 'yän 'bṽ majuṽni ya bi du.

⁴⁵ Nε nu'bṽ mi man a rá hmu yṽ dofṽi gue bi du, nu ra Pilato bi 'yεmp'a ra José:

—Da zä gui tuxa rá ngøc'yḗi ra Jesús 'bṽ.

⁴⁶ Nu a ra José bṽya, bi dän a n'da ra 'bøt'e nε bi mba bi tongba rá ngøc'yḗi ra Jesús, nε bi mbant'a ra 'bøt'e xi däi nε bi cṽt' pṽ ja n'da ra hyädo gue ran 'yägui xí mba nthεqui bṽ ja n'da ra t'ṽmba'ye. Nε bi juaspa n'da ra xṽndo xṽn ndoho bṽ ja rá goxthi ran 'yägui.

47 Nε nu'a ra María, ra mεngu bη Magdala, nε man'da ra María ngue rá mbe a man'da ra José, bi nu hapη bi jät'i.

16

Bi dąmbęni ra Jesús

1 Nu'bη mi thoh ra pa ran ts'äya, nu'a ra María ra mεngu bη Magdala, nε ra María rá mbe a man'da ra José, nε man'da ra xisu ngue ra Salomé, bi dän yη 'yęthi ngue yηman'u ngue da mba bη ja ran 'yągui da gospa rá ngøc'yei ra Jesús, tengu man t'øt'ehe dyú judíohe.

2 Nε nt'uxudi dą ndomingo 'bη mi bøx ra hyadi bi mba bη ja ran 'yągui η baya.

3 Nε bin 'yęmzεhε η:

—To'o da zä di 'uec'a ra do bí juaxpη ja ra hyądo, bi 'yęn η.

4 Nε nu'bη mi zøm bη bi nu baya, ya ma 'ueque a ra do, ngue xηn ndoho.

5 Nε nu'bη mi yarpη ja ra hyądo baya, bi nu n'da ran 'yohη mi hupη rá hyo ngue rán 'yeyi ra hyądo, mi he n'da ra pahni xηn t'axi. Nε nu'η yη xisu bin su 'bη mi nu.

6 Pε nu'a, bi 'yęmp'η:

—O guín suhη. Dí pącä guí homhbη ra Jesús ra mεngu Nazaret, ngue bi 'døm'pη ja ra pont'i, pε bi dąmbęni a, njo'o ua ya. Dami nuhη ua mí 'bęni, bi t'ęmp'η yη xisu.

7 Nε xø bi 'yęna:

—Pε nuya ni mbähä gui xihmbη ra Pedro nε'η mi'da yú xädi nε gui 'yęmfη gui tįmhbη bη Galilea a ra Jesús tengu tho bí xi ahη," bi t'ęmp'η yη xisu.

⁸ Nε nu'η yη xisu bηya 'bex bi bøn'a n'dihi bη ja ran 'yägui nε bá ε η, εmmε di fet'η nguetho bin su, nε njo'o to min nde din yāhη ngue bin su.

Ra Jesús bin t̄immi ra María Magdalena

⁹ Nu'a ra Jesús bi d̄ambɛni 'bη xudi thoho ndomingo. M'bet'o thoho bin t̄immi ra María ra m̄engu bη Magdala, ngue gue'a x̄i hyønba thi yoto yη z̄iθhu.

¹⁰ Nε nubηya bi mba a ra María, bá xip'η yá x̄adi ngue bi d̄ambɛni a ra Jesús, nε mí zon'η ngue tu yá mb̄ai, ngue bi du ra Jesús.

¹¹ Nε nu'bη mi 'yøde ngue bi d̄ambɛni nε bi man a ra María ngue bi nuse, pε him bi 'yεc'yεi η.

Ra Jesús bin t̄imhbη yoho yá x̄adi

¹² Nubηya bin t̄imhbη mi yoho yá x̄adi a ra Jesús bη 'yu, 'dan'yo ts'η bη án nu η.

¹³ Nε nu'η, bi mba η bηya, bá xi η mi'da ngue xø bi nu mahøn'a, pε ngutho him bi 'yεc'yεi a bi man η.

Ra Jesús bi xi η yá x̄adi da mamp'a rām hma 'bη mí ndex mahɛts'i

¹⁴ Rán zεgui thoho bin t̄imhbη ḡaθho 'dε'ma'da yá x̄adi ra Jesús. Mi hupη ja ra mεxa η. Nε bi zη η nguetho him bi 'yεc'yεi a xi sifi ngue bi d̄ambɛni a.

¹⁵ Nε nubηya bi 'yεmp'η:

—Ni mbähä ḡaθho na nguni ra ximhäi, gui mamhbη ran ho ma'da'yo. Hønba go hapη i 'bηh yη j̄a'i gui xihmbη.

¹⁶ Nu'a to'o da 'yεc'yεi nε din xixyā, gan yānba rá te a. Pε nu'a hin da 'yεc'yεi, da nu ran ηnbi ḡaθho yη pa maz̄ai a.

17 Nε nu'ɯ to'o da 'yɛc'yɛigui xɯn ngu yɯ hmɛpya ga japi da 'yɔt'ɯ. Nanguɛ ma ts'ɛdigã da hyɔn a thi yɯ zɪ̃thu in 'yohɯ 'da yɯ ja'i, nɛ dɪn yɔ 'dahma 'dan'yo yɯ nde,

18 nɛ nu'bɯ da bent'ɯ yɯ pozɯ nte da ja ɯ, ngutho 'bɯ da zi ra 'yɛthi ngue rãn dɛte, nte da ja ɯ. Nɛ di japi da yɔn ɯ yɯn zãman'ɯ 'bɯ da gãspa yú 'yɛ, bi 'yɛmp'ɯ yú xãdi a ra Jesús.

Bi ndex mahɛts'i a ra Jesús

19 Nɛ nu'bɯ mi gua a bi xih yú xãdi, bi ts'ix bɯ mahɛts'i a ra Hmu, nɛ 'darɸɯ ní conhui rá ts'ɛdi Oja.

20 Nu'ɯ yú xãdi bi mba bɯya bi man rãm hman Oja hɔnbɯ go hapɯ bi mba. Nɛ nu ra Hmu bi japi da zã da ma xɯn ho nɛ bi japi da 'yɔt' yɯ hmɛpya 'dahma da 'yɛc'yɛi yɯ ja'i yám hman ɯ. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɯ ya.

**Ra 'da'yohogui nangué ma Hmuh[†] ra
Jesucristo
New Testament in Otomi, Eastern Highland
(MX:otm:Otomi, Eastern Highland)**

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Eastern Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Sierra [otm], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Eastern Highland

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
eed5311a-6154-516f-aead-3829b2989366